Th.L. van Berkel

No. 2.31

ROERSTREEK

Sociaal-economische schets van een ruilverkavelingsgebied ten zuiden van Roermond

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
DEN HAAG
9 MAART 1983
BIBLIOTHEEK

L26
2.31A

April 1971

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Streekonderzoek

376628

Inhoud

		Blz.
WOORD VOORAF		5
INLEIDING		7
HOOFDSTUK I	ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCHE ASPECTEN	9
	§ 1. Bevolking	9
	§ 2. Beroepsbevolking en werkgelegenheid	10
	§ 3. Ruimtelijke ontwikkeling	11
HOOFDSTUK II	ASPECTEN VAN DE AGRARISCH-ECONOMISCHE STRUCTUUR	13
	§ 1. Ontwikkeling van het aantal grondgebruikers sinds 1947	13
	§ 2. De situatie in het ruilverkavelingsgebied in 1970	14
	§ 3. Wijzigingen in de beroepsgroepenstructuur in de periode 1965-1970	15
	§ 4. Wijzigingen in de bedrijfsgrootte-structuur in de periode 1965-1970	18
	§ 5. Het grondverkeer in de periode 1965-1970	20
	§ 6. Eigendom en pacht, verkaveling	22
HOOFDSTUK III	DE LANDBOUWBEDRIJVEN	23
	§ 1. Grondgebruik en bedrijfstype	23
	§ 2. Bouwlandgebruik en tuinbouw	26
	§ 3. De rundveehouderij	27
	§ 4. De veredelingsproduktie	30
	§ 5. De produktieomvang	33
	§ 6. De arbeidsbezetting	36
HOOFDSTUK IV	ENKELE ASPECTEN VAN DE AGRARISCH-SOCIALE STRUCTUUR	38
	§ 1. De bedrijfshoofden	38
	§ 2. Bedrijfsopvolging	39
	§ 3. Toekomstige ontwikkeling van het aantal bedrijven	40
SAMENVATTING		43

LIJST VAN BIJLAGEN

		Blz.
1.	De bevolking sinds 1910	47
2.	Geboorten- en vestigingsoverschotten	48
3.	De mannelijke beroepsbevolking naar bedrijfstak	49
4.	Mannelijke agrarische beroepsbevolking	50
5.	De mannelijke beroepsbevolking, forensisme en werkgelegenheid	51
6.	De geregistreerden naar hoofdberoep	52
7.	Geregistreerde telplichtigen: ruilverkaveling Roerstreek	53
8.	Geregistreerde telplichtigen: deelgebied Melick	54
9.	Geregistreerde telplichtigen: deelgebied Odiliënberg	55
10.	Nevenberoepen van de B-, hoofdberoepen van de C- en vorige beroepen van de D-geregistreerden	56
11.	Wijzigingen in bedrijfsleiding en beroepsgroep in de periode 1965-1970	57
12.	De opgeheven bedrijven in de periode 1965-1970	58
13.	Bedrijven met een ander bedrijfshoofd (overgedragen A+B-bedrijven)	58
14.	Nieuwe bedrijven	59
15.	Bestemming van de grond van opgeheven bedrijven	59
16.	Verandering in de bedrijfsgrootte (met 1 ha of meer)	60
17.	Eigendom en pacht 1970 (A+B-bedrijven)	61
18.	Bedrijfsverkaveling 1970 (A+B-bedrijven)	62
19.	Ontwikkeling van het grondgebruik	63
20.	Grondgebruik	64
21.	Verdeling A+B-bedrijven naar bedrijfstype	65
22.	Bouwlandgebruik op A+B-bedrijven	66
23.	Bedrijven met tuinbouw	67
24.	Tuinbouwgewassen	68
25.	Aspergeteelt	69
26.	Grasland (A+B-bedrijven)	70
27.	Rundveehouderij I	71
28.	Rundveehouderij II	72
29.	Melkkoeien	73
30.	Fokzeugen	74
31.	Mestvarkens	75
32.	Leghennen	76
33.	Standaardbedrijfseenheden 1968	77
34.	Samenstelling van de produktieomvang (A+B-bedrijven)	78
35.	Produktieomvang per bedrijf, per ha en per arbeidskracht (A+B-bedrijven)	79
36.	Aantal A+B-bedrijven naar produktieomvang	80
37.	Vaste mannelijke arbeidskrachten (A+B-bedrijven)	81
38.	Arbeidsbezettingstypen (A+B-bedrijven)	82
39.	Leeftijd van de bedrijfshoofden	83
40.	Opvolgingssituatie 1970 (A+B-bedrijven)	84

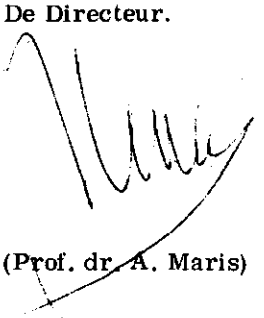
Woord vooraf

De Cultuurtechnische Dienst verzocht in augustus 1970 het Landbouw-Economisch Instituut een sociaal-economische schets te maken van het ruilverkavelingsgebied "Roerstreek". Dit gebied dat circa 3 000 ha groot is, omvat delen van de gemeenten Linne, Melick en Herkenbosch, St. Odiliënberg, Roermond, Herten, Maasbracht, Posterholt en Vlodrop.

Deze schets is een uitwerking van en een toelichting op de bestaande statistische documentatie over het betrokken gebied. Van de in deze schets vermelde gegevens maakt de Cultuurtechnische Dienst gebruik bij de voorbereidingswerkzaamheden voor de ruilverkaveling en bij de samenstelling van het rapport ex art. 34 van de ruilverkavelingswet.

Dit verslag is opgesteld door de afdeling Streekonderzoek.

De Directeur.

Den Haag, april 1971

(Prof. dr. A. Maris)

Inleiding

Het ruilverkavelingsgebied "Roerstreek", gelegen ten zuiden van Roermond en aan weerszijden van de Roer, beslaat een oppervlakte van 3 300 ha en omvat grondgebied van acht gemeenten en ligt vrijwel geheel in het Land van Montfort. Het grootste deel van de oppervlakte van het blok is grondgebied van de gemeenten Linne, St. Odiliënberg en Melick c.a. Verder zijn kleinere delen van de gemeenten Roermond, Herten, Maasbracht, Posterholt en Vlodrop bij deze ruilverkaveling betrokken.

Het zou te ver gaan de gebiedsbegrenzing tot in details weer te geven, men raadplege hiervoor bijgaande kaart 1) met aanduiding van het gebied hetgeen door de Roer in twee deelgebieden wordt verdeeld. In grote lijnen komt de begrenzing op het volgende neer. De noordgrens wordt gevormd door het uitbreidingsplan van de stad Roermond en door de Melickerheide. De oost- en zuidgrens valt samen met de reeds tot stand gekomen ruilverkavelingen "Vlodrop" en "Montfoort" en met de in uitvoering zijnde ruilverkaveling "Echt". De westgrens volgt grotendeels de weg Roermond-Sittard. Deze weg vormt verder naar het zuiden de oostgrens van het gebied Brachterbeek, welk gebied reeds eerder in een stadium van voorbereiding voor verkaveling was en behoort tot de gemeente Maasbracht.

Voor het gebied "Roerstreek" heeft het I.C.W. een cultuurtechnische inventarisatie uitgevoerd, gebaseerd op gegevens van 1969. Bij het onderzoek is uitgegaan van die personen die ook door het I.C.W. zijn opgenomen. Ten opzichte van het gebied op bijgaande kaart betekent dit dat ook personen die buiten deze grens wonen bij het onderzoek zijn betrokken. Dit betreft de grondgebruikers in de dorpen Herkenbosch en Linne en slechts enkelen van Brachterbeek.

De bodem van het gebied bestaat uit oude en jonge rivierkleigronden en gedeeltelijk uit rivierstuifzandgronden 2). De topografie is sterk wisselend, naast vlakke gedeelten komen zwak tot sterk golvende gronden voor. Volgens de Tweede Nota over de ruimtelijke ordening behoort de Roerstreek tot het zuidelijk deel van de centrale open ruimte met de aanduiding coulissenlandschap. De bewoning van het gebied tenslotte is sterk geconcentreerd in dorpen en buurtschappen.

De statistische gegevens waarop dit verslag is gebaseerd, zijn voornamelijk afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek zoals de Volkstelling 1947, de Algemene Volkstelling 1960 en de landbouwtellingen

---

1) Opgenomen met toestemming van de Topografische Dienst; reproduktie van het kaartfragment is niet toegestaan.

2) "De bodem van Limburg". Stichting voor bodemkartering, Wageningen, 1966.

van mei 1965 en 1970.

Bij de indeling van landbouwers, tuinders en andere grondgebruikers in beroepsgroepen werd medewerking verleend door enkele streekkenners. Zij verstrekten eveneens inlichtingen over mutaties in de beroepsgroepen die in de periode 1965-1970 hebben plaatsgehad.

HOOFDSTUK I

Algemeen sociaal-economische aspecten

De sociaal-economische aspecten van een ruilverkavelingsgebied kunnen in het algemeen worden bezien aan de hand van gemeentelijke gegevens. Hoewel bij deze ruilverkaveling delen van acht gemeenten zijn betrokken wordt het gebied onzes inziens het beste getypeerd met alleen de cijfers van de gemeenten St. Odiliënberg (die bijna geheel in het gebied ligt) en die van Melick c.a. Ofschoon in dit hoofdstuk ook cijfers voor de gemeente Linne zijn weergegeven zal hieraan minder aandacht worden besteed, aangezien bijna de gehele bevolking van deze gemeente buiten het ruilverkavelingsgebied woonachtig is.

§ 1. Bevolking (bijlagen 1 en 2)

De ontwikkeling van de bevolking in de drie het meest bij het gebied betrokken gemeenten is in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1. Ontwikkeling van het aantal inwoners

	1947 (31 mei)	1971 (1 jan.)	Index (1947 = 100) 1960	1971
Linne	2 020	3 310	132	164
St. Odiliënberg	1 368	2 630	121	192
Melick c.a.	2 458	5 722	136	233
Limburg			129	146 1)
Nederland			119	135 1)

1) 1970.

Het aantal inwoners in deze drie gemeenten is vooral na 1960 aanzienlijk sneller gegroeid dan in Limburg en Nederland. Tot 1960 speelde de normale natuurlijke aanwas de grootste rol en was er in Melick en Linne ook reeds een vestigingsoverschot waardoor deze gemeenten toen sterker zijn gegroeid. Na 1960, maar vooral vanaf 1968 ontwikkelden Melick c.a. en St. Odiliënberg zich steeds meer tot woongemeenten voor elders werkenden. Het vestigingsoverschot overtrof de laatste drie jaar verre de natuurlijke groei. Deze vestigingsoverschotten waren in beide gemeenten in 1968 het grootst en namen in Melick geleidelijk af (vanaf 1968 resp. 439, 306 en 193) terwijl ze in St. Odiliënberg enigszins varieerden (resp. 168, 75, 116).

De toekomstige bevolkingsgroei is in grote mate afhankelijk van de mate waarin deze gemeenten zich zullen kunnen of mogen ontwikkelen als woongemeente. In zijn nieuwjaarsrede begin 1970 zei de burgemeester van Melick c.a. dat voor de jaren 1970 t/m 1972 de sociale woningbouw door G.S. is stilgelegd. Alleen de bouw van riante eigen woningen zal doorgaan. Verder ziet de burgemeester voor Melick c.a. een streekverzorgende functie met betrekking tot het wonen, ook voor de lagere inkomensklassen (premie- en woningwetwoningen). Op langere termijn zullen de ontwikkelingen in Melick c.a. zeer nauw met die van Roermond verweven zijn en dienen de plannen van beide gemeenten op de voet te worden gevolgd.

Ook St. Odiliënberg kent een nog steeds stijgende vraag naar woningen. Eind 1968 was er nog een bouwcapaciteit van ca. 110 woningen, terwijl men dacht aan een geheel nieuw bestemmingsplan van ca. 200 woningen 1). Vooral op grond van laatstgenoemd bestemmingsplan zal ook na 1971 de bevolking in deze gemeente verder blijven toenemen.

§ 2. Beroepsbevolking en werkgelegenheid (bijlage 3 t/m 5)

Evenals de gehele bevolking is ook de mannelijke beroepsbevolking toegenomen, vooral na 1960 door de aanzienlijke vestigingsoverschotten van woonforensen. Het aantal werkende mannen in Melick c.a. en St. Odiliënberg is toegenomen van 1266 in 1947 tot 1446 in 1960 en zal volgens schatting in 1970 ca. 2250 belopen.

Tabel 2. Ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking

	Indexcijfers (1947 = 100)			
	bevolking		mannelijke beroepsbevolking	
	1960	1970	1960	1970 1)
Linne	132	162	118	148
St. Odiliënberg	121	181	110	159
Melick c.a.	136	221	116	189

1) Raming L.E.I.

De beroepsstructuur van de mannelijke beroepsbevolking was al van 1947 tot 1960 sterk gewijzigd. Het aandeel van de landbouw was sterk teruggelopen, dat van de nijverheid het meest toegenomen. In 1960 was rond een vijfde (St. Odiliënberg 23%, Melick c.a. 17%) van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw. Door de verder toegenomen

1) Uit: Heemkundevereniging Roerstreek: "Roerstreek '69".

beroepsbevolking enerzijds en door de vermindering van het aantal agrariërs anderzijds zal het aantal agrariërs in deze gemeenten thans ongeveer 10% van mannelijke beroepsbevolking uitmaken, in Melick c.a. zelfs nog minder.

De vermindering van het aantal agrariërs was vooral het gevolg van de aanzienlijke vermindering van het aantal meewerkende zoons. Daarnaast is ook het aantal bedrijfshoofden en het beperkte aantal vreemde arbeidskrachten verminderd.

Wat de werkgelegenheid betreft zij opgemerkt dat die in de gemeente St. Odiliënberg van zeer beperkte omvang is. Op een totale beroepsbevolking in 1968 1) van 642 personen werkten er 465 (72%) elders, in 1960 was dit 301 van de 506 (60%), zodat de pendel is toegenomen. De inkomende pendel was in 1968 ± 70 personen van wie ca. 40 bij een plaatselijk confectie-atelier en een tiental bij een loodgietersbedrijf werkzaam waren.

Van grote, regionale, betekenis voor de werkgelegenheid is het industrieterrein "Heide" dat deels in Roermond en grotendeels binnen de grenzen van de gemeente Melick c.a. is gelegen. De ontwikkeling van dit industrieterrein is in handen van het Industrieschap "Roerstreek", waarin vijf gemeenten zitting hebben. Het deel van het industrieterrein dat thans in ontwikkeling is ligt nog buiten het huidige ruilverkavelingsblok. Van een eventuele verdere uitbreiding verwacht men dat deze zal komen ten zuiden van de weg Roermond-Herkenbosch en zou gronden die thans binnen de blokgrens liggen omvatten. Overigens is dit gebied nog niet als zodanig in de gemeentelijke bestemmingsplannen opgenomen.

Voor de uitgaande pendelaars in dit gebied is Roermond steeds een belangrijke werkgemeente geweest. Verder is de pendel naar Duitsland van niet te onderschatten, wisselende betekenis, waardoor in de plaatselijke industrie soms gebrek aan arbeidskrachten ontstaat. Ten aanzien van de werkgelegenheid bestaan er voor de agrarische bevolking genoeg mogelijkheden, althans kwantitatief, om uit de landbouw af te vloeien. Het blijft echter de vraag of deze mogelijkheden kwalitatief ook zodanig zijn dat ex-boeren hier een werkkring kunnen vinden.

§ 3. Ruimtelijke ontwikkeling

Een van de belangrijkste sociaal-economische aspecten van een ruilverkavelingsgebied is de ruimtelijke ontwikkeling. Wat de "Roerstreek" betreft moeten we hierbij in de eerste plaats uitgaan van de gemeentelijke bestemmingsplannen. Volgens deze plannen zal de kern Melick alleen naar het noorden uitbreiden terwijl de kern St. Odiliënberg naar het zuiden zal uitwaaieren. Ook voor de kern Posterholt is een uitbreiding te verwachten die dan binnen de huidige blokgrens zal vallen.

1) "Roerstreek '69".

Voorts geven de goedgekeurde bestemmingsplannen een uitbreiding voor industriële doeleinden te zien in het gebied Brachterbeek (elektriciteitsvoorziening). Zoals in de vorige paragraaf reeds is opgemerkt kan een eventuele uitbreiding van het regionale industrieterrein "Heide" een aanzienlijke oppervlakte grond vergen. Dit gebied vallend binnen de huidige blokgrens is nog niet als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen.
Verder zal rekening gehouden dienen te worden met onttrekking van cultuurgrond voor rijksweg 72 St. Joost-Maalbroek waarvoor een ontwerp-tracé is gemaakt. Deze weg vormt een verbinding tussen de E-9 bij St. Joost en de weg Roermond-Duitsland en zal het blok doorsnijden.

De Roerstreek is landschappelijk gezien een aantrekkelijk gebied. Men vindt er in een landelijke sfeer bossen en bospartijen, afgewisseld met stroken bouwland en grasland; een bijzonder element hierin vormt dan nog het dal van de Roer. In het blok vallen een vijftal gebieden (samen 223 ha) onder de natuurschoonwet. Binnen de ruilverkaveling komen echter weinig recreatieve voorzieningen voor. Deze liggen voornamelijk in de aangrenzende gebieden en bestaan uit campings, zwembaden, speeltuinen en maneges. Het gebied op zich wordt doorkruist door twee toeristische routes (Maas-Swalm-Nette-route en de Gelre-Gülick-route). Volgens het jaarverslag van de Heemkundevereniging "Roerstreek" komen er in de omgeving van St. Odiliënberg enkele wandelpaden voor die echter nog niet als zodanig zijn aangeduid.
In het gebied is nog niet veel toeristische accommodatie. In wisselwerking hiermee is er dan ook nog weinig toeloop van toeristen. De toekomstige recreatieve functie van de ruilverkaveling "Roerstreek" zal waarschijnlijk niet verder gaan dan de extensieve dagrecreatie. Om dit te accentueren zouden dagcampings gerealiseerd kunnen worden. Verder zou de accommodatie van de twee toeristische routes die het gebied doorsnijden, uitgebreid kunnen worden met de aanleg van enkele gecombineerde picknick- en parkeerplaatsen. Ditzelfde geldt voor de tertiaire weg Roermond-Herkenbosch en de rijksweg Roermond-Sittard. Voor de verdere recreatieve ontsluiting van het gebied kan gebruik gemaakt worden van bestaande onverharde en semi-verharde wegen, gecompleteerd met de aanleg of verbetering van enkele wandelpaden aansluitend op de diverse picknick- of parkeerplaatsen. In verband met de ontwikkeling van de ruitersport zou de aanleg van enkele ruiterpaden in overweging kunnen worden genomen.

HOOFDSTUK II

Aspecten van de agrarisch-economische structuur

§ 1. Ontwikkeling van het aantal grondgebruikers sinds 1947 (bijlage 6)

Alvorens in te gaan op enkele aspecten van de agrarisch-economische structuur van het ruilverkavelingsgebied "Roerstreek" geeft deze paragraaf eerst een overzicht van de ontwikkeling van het aantal geregistreerden in de gemeenten, het landbouwgebied en de provincie. Hierbij is uitgegaan van de indeling die door het C.B.S. wordt gebruikt en welke gebaseerd is op de opgave bij de landbouwtellingen. Gezien de aard van deze indeling is het mogelijk dat vooral het aantal landbouwers en tuinders, met name voor de vroegste jaren, aan de hoge kant is omdat hierbij een aantal rustenden kan zijn begrepen. De ontwikkeling van het aantal bedrijven, van bedrijfshoofden met als hoofdberoep landbouwer of tuinder, geeft tabel 3.

Tabel 3. Ontwikkeling van het aantal land- en tuinbouwbedrijven

	Aantal in		Indexcijfers (1947 = 100)			
	1947	1969	1955	1959	1965	1969 1)
Linne	87	35	59	52	45	40
St. Odiliënberg	126	57	82	64	56	45
Melick c.a.	173	84	87	62	57	49
Land van Montfort	1 533	710	77	62	55	46
Limburg	19 671	11 918	88	78	76	61

1) Alleen bedrijven met 10 s.b.e. of meer.
Bron en indeling: C.B.S. (landbouwtellingen).

Volgens bovenstaande tabel is de laatste decennia het aantal land- en tuinbouwbedrijven in de drie gemeenten en in het landbouwgebied aanzienlijk sterker verminderd dan in de provincie. Na 1965 was de vermindering in Limburg echter sterker en in Montfort langzamer dan voorheen. De vermindering in de gemeenten betrof alleen landbouwbedrijven, het kleine aantal tuinbouwbedrijven bleef vrijwel gelijk. Aangezien er, behalve in 1969, ook in andere jaren verschil in telcriteria kan bestaan dient een conclusie omtrent een versnelling of vertraging in de ontwikkeling achterwege te blijven.

Ten aanzien van de overige geregistreerden zij opgemerkt dat het aan-

vankelijk grote aantal niet-agrariërs sterk is verminderd.

§ 2. De situatie in het ruilverkavelingsgebied in 1970 (bijlagen 7 t/m 10)

Als basis voor het statistische materiaal zijn gebruikt de landbouwtellingformulieren van mei 1965 en 1970 van de telplichtige geregistreerden 1), welke wonen in het ruilverkavelingsgebied. Niet al deze geregistreerden kunnen als boer of tuinder worden beschouwd. Een aantal van hen oefent de landbouw uit als nevenberoep, als bijverdienste of als vrijetijdsbesteding. Zoals gebruikelijk zijn de geregistreerden op grond van informaties van plaatselijk goed bekende personen ingedeeld in de beroepsgroepen:

A. landbouwers en tuinders zonder nevenberoep;
B. landbouwers en tuinders met een nevenberoep dat minder dan de helft van de arbeidstijd vereist;
C. niet-agrariërs en landarbeiders. In deze groep wordt minder dan de helft van de tijd aan het eigen agrarische bedrijf besteed;
D. rustende boeren, niet-agrariërs en personen zonder beroep;
S. speciale dan wel afwijkende bedrijven. Een restgroep waarvan of de bedrijfsvoering afwijkt, of welke om andere redenen niet in de vorige groepen kon worden ondergebracht.

De in het ruilverkavelingsgebied wonende geregistreerden exploiteren bijna 2 800 ha cultuurgrond, hiervan is 88% in gebruik bij de A+B-bedrijven. De groep A+B-bedrijven vormt 57% van alle bedrijven en bijna twee derde van de bedrijven met minstens 1 ha grond.

In 1970 waren er 270 geregistreerden, hiervan hadden er 34 geen of minder dan 1 ha cultuurgrond in gebruik, onder wie een drietal A+B-bedrijven. Meer dan twee vijfde (42%) van de geregistreerden behoort tot de beroepsgroepen C en D, een vijfde hiervan heeft 5 ha of meer grond in gebruik. De weinige z.g. speciale bedrijven zijn boomkwekers of rozenkwekers. Het grootste verschil tussen de deelgebieden bestaat uit een groter aantal niet-agrariërs (48% C+D) in Melick 2).

Een beperkt aantal landbouwers en tuinders heeft een nevenberoep en is daarom in groep B ingedeeld. Hun nevenberoep is merendeels nauw

---

1) Telplichtigen zijn geregistreerden die in de agrarische sector geheel of gedeeltelijk een bestaan vinden en tevens:
   - ten minste 1 ha cultuurgrond in gebruik hebben;
   - dan wel een tuinbouwbedrijf uitoefenen, ongeacht de grootte;
   - dan wel ten minste 1 rund, 1 fokvarken, 3 mestvarkens, 3 schapen of ten minste 51 hoenders of eenden houden.
2) Dit is het gebied ten noordoosten van de Roer, het andere gebied is Odiliënberg genoemd.

verwant aan de landbouw. Aangezien zij de meeste arbeidstijd aan hun eigen agrarisch bedrijf besteden, zijn in het vervolg van dit verslag de A- en B-grondgebruikers samengevoegd. Het aantal B-grondgebruikers bleef de laatste jaren gelijk.

Het merendeel van de C-geregistreerden werkt in loondienst en buiten de landbouw (o.a. industrie-, transport- en bouwvakarbeider). De groep D-geregistreerden bestaat grotendeels uit rustende agrariërs.

De A+B-bedrijven zijn aan de hand van hun produktiepatroon ingedeeld in bedrijfstypen 1). Dit is in onderstaande tabel, voor wat 1970 betreft, in het kort weergegeven.

Tabel 4. Bedrijfstypen 1970

Bedrijfstype	Aantal bedrijven	Gemiddelde oppervlakte
1. Akkerbouwbedr. + ev. tuinbouw	31	17,7 ha
2. Tuinbouwbedr. + ev. akkerbouw	32	11,9 ha
3. Veredelingsbedrijven	19	7,2 ha
4. Rundveehouderijbedrijven	41	19,6 ha
5. Overige bedrijven	32	17,2 ha
Totaal	155	15,6 ha

Evenals ook elders in Limburg (o.a. "Everlose beek") komen niet alleen in het gebied de "Roerstreek", maar veelal ook op eenzelfde bedrijf, verschillende vormen van landbouw naast elkaar voor. De indeling in bedrijfstypen geeft dan ook niet meer dan de voornaamste produktietak weer. Desondanks zijn de bedrijfstypen nog zeer gevarieerd en bleef nog een aanzienlijk aantal "overige bedrijven" over. Verder blijkt uit tabel 4 dat de bedrijven waar de tuinbouw of de veredeling overheerst gemiddeld de kleinste oppervlakten hebben terwijl de overige typen in deze weinig verschil vertonen.

§ 3. Wijzigingen in de beroepsgroepenstructuur in de periode 1965-1970 (bijlagen 7 en 11 t/m 15)

In § 1 van dit hoofdstuk is de ontwikkeling van het aantal bedrijven in de gemeenten gedurende de periode 1947-1969 ter sprake gekomen. Over de wijze waarop zich de veranderingen in aantal en grootte van de bedrijven voltrokken tast men echter in het duister, omdat uit deze gegevens alleen het uiteindelijke resultaat van het veranderingsproces blijkt. Het

1) Voor een toelichting op de indeling in bedrijfstypen wordt verwezen naar hoofdstuk III, par. 1.

geeft b.v. geen inzicht in de verschuivingen tussen de beroepsgroepen en in het aantal bedrijven dat werd opgeheven of gesticht. Om deze reden is voor het ruilverkavelingsgebied aan de hand van de landbouwtellingformulieren 1965 en 1970 nagegaan welke veranderingen er tussen beide jaren zijn opgetreden in de beroepsgroepenstructuur. Tabel 5 geeft het resultaat van dit veranderingsproces weer.

Tabel 5. Geregistreerden in 1965 en 1970

Beroepsgroep	Aantal geregistreerden		Index 1969 (1965 = 100)
	1965	1970	
A+B	175	155	89
C	72	69	96
D	42	42	100
S	4	4	100
Alle geregistreerden	293	270	92

Het aantal A+B-bedrijven in het ruilverkavelingsgebied is van 1965 tot 1970 verminderd van 175 tot 155, dit is met gemiddeld 2,4% per jaar. Deze vermindering was geringer dan in Limburg. in het Land van Montfort als geheel (resp. ± 4% en ± 3%) en in het Brabantse gebied "Midden-Maasland" (3,3% per jaar). Het aantal C-, D- en S-bedrijven is de laatste jaren nauwelijks veranderd.

In de deelgebieden is het aantal A+B-bedrijven in Melick sterker verminderd dan in Odiliënberg. Verder dient vermeld dat de D-geregistreerden in Melick zijn toegenomen en in Odiliënberg verminderd.

Thans zal nader worden ingegaan op de mutaties in de onderscheiden beroepsgroepen.

A+B-bedrijven

De veranderingen die in de groep A+B-bedrijven plaatshadden zijn te volgen aan de hand van tabel 6.

Tabel 6. Mutaties in de A+B-groep in de periode 1965-1970

	Aantal bedrijven met verandering				
	totaal	w.v. voortgezet in groep			waarvan opgeheven
		A+B	C	D	
Beroepsbeëindiging	28	10	1	11	6
Beroepsverandering	9	-	9	-	-
Overige oorzaken	10	10	-	-	-
Totaal	47	20	10	11	6

Van de 47 A+B-bedrijven, die met een mutatie te maken hadden, werden er 20 in de A+B-groep voortgezet en 27 gingen naar een andere beroepsgroep of werden opgeheven. Van deze 27 hadden er 18 beroepsbeëindiging als mutatieoorzaak, de andere beroepsverandering.

De beroepsbeëindiging betrof 28 A+B-bedrijven, hiervan zijn er 10 in de A+B-groep voortgezet (8 door een zoon, 2 door een ander familielid of een vreemde). Twee andere bedrijven zijn door de opvolger in de C- of D-groep voortgezet, de andere bedrijven hadden geen opvolger, zij werden als D-bedrijf voortgezet of opgeheven. In vergelijking met andere gebieden was de voortzetting in de A+B-groep vrij gering.

De laatste vijf jaar zijn 9 bedrijfshoofden van beroep veranderd ($5 < 40$ jaar; 2 40-50 jaar; $2 \geq 50$ jaar). Allen hebben het bedrijf (8 van < 10 ha) als nevenbedrijf aangehouden. Beroepsverandering kwam het meest voor in deelgebied Melick. Bij de overige oorzaken vervolgens, speelde de vorming/opheffing van maatschappen de grootste rol en verder overlijden. Deze oorzaken waren niet van invloed op het aantal A+B-bedrijven.

In de periode 1965-1970 zijn nog 4 nieuwe A+B-bedrijven ontstaan, alle door af(splitsing), drie bedrijven zijn groter dan 10 ha. Verder gingen 3 C-bedrijven over naar de A+B-groep, alle door uitbreiding van de dierlijke veredelingsproduktie.

De volgende tabel geeft een overzicht van al deze mutaties per beroepsgroep van 1965 tot 1970.

Tabel 7. Wijzigingen in het aantal geregistreerden

	A+B	C	D	S
Aantal bedrijven in 1965	175	72	42	4
Overgang van A+B naar C en D	-21	+10	+11	-
	154	82	53	4
Overgang van C naar A+B en D	+ 3	- 9	+ 6	-
	157	73	59	4
Opheffen van bedrijven	- 6	- 9	-19	-
	151	64	40	4
Ontstaan nieuwe bedrijven	+ 4	+ 5	+ 2	-
Aantal bedrijven in 1970	155	69	42	4

De 6 opgeheven A+B-bedrijven tenslotte, lagen op 1 na alle in gebied Odiliënberg, zij waren alle kleiner dan 12 ha en hun grond (totaal 46 ha) is vrijwel geheel bij bestaande bedrijven gevoegd. Drie bedrijfshoofden hebben gebruik gemaakt van de saneringsregeling van het O.- en S.-fonds en alle bedrijfshoofden zijn na de bedrijfsopheffing gaan rusten.

C- en D-bedrijven

In de C-groep verminderde het aantal geregistreerden door opheffing van bedrijven (9) en door overgang naar de groepen D (6) en A+B (3). De C-groep kreeg zijn aanvulling van vroegere A+B-bedrijven (10) en nieuwe bedrijven (5).

De D-groep verminderde alleen door opheffen van bedrijven en kreeg weer evenveel aanvulling van vroegere A+B-bedrijven (11), uit de C-groep (6) en van nieuwe bedrijven (2).

In tabel 8 is nogmaals een overzicht gegeven van de invloed van de mutaties in de diverse beroepsgroepen.

Tabel 8. *Wijzigingen in aantal geregistreerden 1965-1970*

Categorie	Opheffing bedrijf	Naar andere categorie	Uit andere categorie	Nieuw bedrijf	Saldo
A+B	6	21	3	4	- 20
C	9	9	10	5	- 3
D	19	-	17	2	-
Totaal	34	30	30	11	- 23

§ 4. Wijzigingen in de bedrijfsgroottestructuur in de periode 1965-1970 (bijlagen 7 en 20)

In de vorige paragraaf is nagegaan welke wijzigingen in de periode 1965-1970 hebben plaatsgehad in het aantal grondgebruikers en in de structuur van de beroepsgroepen. Thans wordt bezien welke veranderingen hierdoor zijn opgetreden in de bedrijfsgroottestructuur.

De laatste vijf jaar is het aantal A+B-bedrijven per saldo met 20 verminderd, dit is met 2,4% per jaar. Het aantal bedrijven met minder dan 10 ha grond verminderde met 28, die met 10-15 ha namen met 4 toe evenals die met 20 ha of meer. Desondanks is nog bijna twee derde (65%) van de A+B-bedrijven kleiner dan 15 ha en een derde kleiner dan 10 ha (in 1965 resp. 71% en 45%).

Tabel 9. *A+B-bedrijven in 1965 en 1970*

	Aantal		Opp. cult.grond in ha	
	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	17	15	54	39
5 - < 10 ha	63	37	489	287
10 - < 15 ha	46	50	547	607
15 - < 20 ha	24	24	411	420
20 - < 40 ha	17	19	500	547
40 - < 80 ha	8	10	385	519
Totaal	175	155	2 386	2 419

De vermindering van het aantal A+B-bedrijven was, zoals we reeds zagen, het gevolg van opheffing van bedrijven of de overgang naar een andere beroepsgroep. Daarnaast is op een aantal bedrijven die in de A+B-groep bleven de oppervlakte vergroot dan wel verkleind. Dit had eveneens gevolgen voor de groottestructuur. De verschuivingen die hierdoor in de grootteklassen zijn opgetreden kunnen we volgen aan de hand van tabel 10.

Tabel 10. Veranderingen in bedrijfsoppervlakte (A+B-bedrijven)

	Aantal A+B-bedrijven in de grootteklasse van ..... ha					totaal
	< 5	5 - < 10	10 - < 15	15 - < 20	≥ 20	
In 1965 totaal	17	63	46	24	25	175
Uit A+B gegaan	5	18	3	1	-	27
Voortgezet als zodanig in grootteklasse 1970 1)	12	45	43	23	25	148
< 5 ha	10	1	-	-	-	
5 - < 10 ha	2	31	3	1	-	
10 - < 15 ha	-	13	34	1	-	
15 - < 20 ha	-	-	6	16	2	
≥ 20 ha	-	-	-	5	23	
Na mutaties (omzetting) 2)	11	37	48	24	28	
Bijgekomen	4	-	2	-	1	7
In 1970 totaal	15	37	50	24	29	155

1) De omlijnde aantallen zijn in dezelfde grootteklasse gebleven, de erboven liggende kleiner en de eronder liggende groter geworden.
2) Gelijk aan de som per regel in het voorgaande.

De meeste bedrijven zijn in dezelfde groep(en) van grootteklassen gebleven, 26 zijn in een grotere en 8 in een kleinere klasse terechtgekomen. De veranderde bedrijven kwamen meest in de naastliggende grootteklassen. Zo zijn b.v. van de 43 bedrijven van 10-15 ha er 6 in de groep van 15-20 ha gekomen en 3 in die van 5-10 ha, de rest (34) bleef in dezelfde klasse.

De gemiddelde oppervlakte van de A+B-bedrijven, die van 1965 tot 1970 met 2 ha is toegenomen tot 15,6 ha, wordt sterk bepaald door een aantal grote bedrijven (o.a. 16 van 30 tot 80 ha). De "toeneming" van de gemiddelde bedrijfsoppervlakte was vooral het gevolg van de vermindering van het aantal kleine bedrijven, daarbij is het totale grondgebruik in de A+B-groep ook nog iets toegenomen.

Bij de deelgebieden is in Melick het aantal bedrijven het sterkst verminderd (2,8% per jaar); ook het totale grondgebruik is verminderd en de gemiddelde oppervlakte per bedrijf is met 1,4 ha toegenomen tot

14,3 ha. In Odiliënberg zijn meer grotere bedrijven (22% ≥ 20 ha); het totale grondgebruik is hier toegenomen en de oppervlakte per bedrijf is met 2,4 ha uitgebreid tot 16,6 ha. Bezien naar bedrijfstypen is vrijwel alleen het aantal "overige" bedrijven verminderd, waartegenover het aantal "veredelingsbedrijven" is toegenomen.

§ 5. Het grondverkeer in de periode 1965-1970 (bijlagen 2 en 14 t/m 16)

Volgens de gegevens van de meitellingen was in 1965 2 736 ha cultuurgrond in gebruik tegen 2 767 ha in 1970. Het totale grondgebruik 1) is dus iets toegenomen. In de beroepsgroepen is het grondgebruik in de A+B- en de D-groep toegenomen en in de C-groep verminderd.

De laatste vijf jaar is ruim 260 ha (± 10%) cultuurgrond vrijgekomen 2) en ruim 300 ha weer aan de bedrijven toegevoegd. De vrijgekomen grond was voor slechts ongeveer een derde afkomstig van opgeheven bedrijven. Het grootste deel kwam van bedrijfsverkleiningen, hetzij van bestaande bedrijven (127 ha), hetzij bij de overgang van A+B-bedrijven naar C- of D-groep (54 ha).

Voor zover kan worden nagegaan is de vrijgekomen grond voornamelijk terechtgekomen bij bestaande A+B-bedrijven en voor ruim een kwart bij nieuwe bedrijven. De oppervlakte waarmee de D-groep is vergroot dan wel aangevuld is grond die de geregistreerden in gebruik hebben gehouden toen zij naar deze groep zijn overgegaan.

In tabel 11 zijn de hiervoor besproken veranderingen in het grondgebruik weergegeven.

Van de 175 A+B-bedrijven in 1965 waren er in 1970 nog 148 in dezelfde groep aanwezig (21 werden C- of D-bedrijf en 6 zijn opgeheven). Volgens de meitellingen zijn de oppervlakten in de afgelopen vijf jaar van deze 148 bedrijven er 61 groter en 23 kleiner 3) geworden met in totaal resp. 224 en 65 ha. Meer dan een derde van de bedrijven die vergroot zijn hadden in 1970 10-15 ha grond, de anderen meest meer dan 5 en minder dan 40 ha. Meer dan twee derde van de vergrotingen betrof oppervlakten van minder dan 3 ha, 16 vergrotingen meer dan 5 ha. De verkleinde bedrijven waren eveneens over alle grootteklassen verspreid. Evenals bij de vergrotingen betrof meer dan twee derde van de verkleiningen oppervlakten van 1-3 ha. Wat het bedrijfstype betreft blijkt dat vergrotingen voornamelijk plaatshadden op de akkerbouw- en de rundveehouderijbedrijven en de verkleiningen, vooral qua oppervlakten, meer op de veredelings- en de tuinbouwbedrijven.

---

1) Dit betreft ook grond die buiten het blok is gelegen.
2) Onder vrijgekomen grond wordt hier verstaan de oppervlakte grond die een bedrijf in 1970 minder had dan in 1965.
3) Betreft uitsluitend vergrotingen of verkleiningen van per saldo 1 ha cultuurgrond.

Tabel 11. Veranderingen in de oppervlakte cultuurgrond 1965-1970 (in ha)

	Totaal	A+B	C	D	S
Oppervlakte cultuurgrond 1965	2 736	2 386	245	96	9
Vrijgekomen cultuurgrond: totaal	-266	-166	-42	-57	-1
- door opheffing van bedrijven	85	47	12	26	-
- door verkleining van bedrijven	127	65	30	31	1
- bij overgang naar groep C	26	26	-	-	-
- bij overgang naar groep D	28	28	-	-	-
Aangewende cultuurgrond: totaal	+309	+ 294	+14	+ 1	-
- voor vergroting van bedrijven	233	224	9	-	-
- voor nieuwe bedrijven	76	70	5	1	-
Overgang van cultuurgrond naar andere beroepsgroepen (saldo)		- 94	+17	+77	-
Overige veranderingen 1)	- 12	-	- 8	- 3	-1
Oppervlakte cultuurgrond 1970	2 767	2 420	226	114	7

1) Verschillenpost; hierbij ook 6 ha grond die sinds 1965 niet meer geregistreerd wordt.

§ 6. Eigendom en pacht, verkaveling (bijlagen 17 en 18)

Volgens de gegevens van de Landbouwtelling 1966 was in de gemeenten die grotendeels het gebied vormen maar een beperkt deel van de cultuurgrond eigendom van de gebruiker (Linne 44%, St. Odiliënberg 22%. Melick c.a. 16% en het landbouwgebied 33%).

In 1970 was op de A+B-bedrijven in de ruilverkaveling "Roerstreek" een kwart van de cultuurgrond eigendom van de gebruikers. Met uitzondering van de kleinste bedrijven (< 5 ha) was dit percentage in elke grootteklasse vrijwel gelijk. Zeer weinig eigendom hebben de bedrijven in deelgebied Melick (18%). Van de pachtgrond is slechts een klein gedeelte gepacht van ouders (5%). Uit gemeentelijke cijfers van 1966 blijkt dat in Linne en St. Odiliënberg ruim twee derde van het pachtland eigendom was van particuliere niet-landbouwers. In Melick c.a. werd ruim twee vijfde gepacht van de overheid. 29% van niet-landbouwers en bijna een kwart van buitenlanders.

Tabel 12. Eigenaars van het pachtland 1966

Gemeente. gebied	Percentage pachtland gepacht van			
	land- of tuinbouwers	andere particulieren	rechtspersonen	buitenlanders
Linne	3	71	23	3
St. Odiliënberg	1	67	18	14
Melick c.a.	4	29	43	24
Land van Montfort	3	53	37	7

Bron: C.B.S.

De verkaveling kan worden weergegeven naar de toestand van 1970. De verkavelingstoestand in dit gebied is ronduit slecht te noemen. Het aantal kavels 1) per A+B-bedrijf komt gemiddeld op bijna 15 bij een gemiddelde kavelgrootte van slechts 1.05 ha. Bijna twee derde van de A+B-bedrijven (100 van de 154) hebben hun grond in meer dan 10 kavels verdeeld liggen en zelfs een derde heeft 20 kavels of meer. Aanzienlijke verschillen vertoont de verkavelingstoestand in de deelgebieden waar in gebied Melick, met gemiddeld bijna 20 kavels van slechts driekwart ha, deze positie nog ongunstiger is.

1) Onder een kavel wordt verstaan een stuk cultuurgrond, dat behoort tot het bedrijf en dat rondom omsloten wordt door land van een ander (C.B.S.).

HOOFDSTUK III

De landbouwbedrijven

§ 1. Grondgebruik en bedrijfstype

a. Grondgebruik (bijlagen 19 en 20)

De ontwikkeling van het grondgebruik in de gemeenten St. Odiliënberg en Melick c.a. ging de laatste decennia in de richting van iets meer grasland en tuinland ten koste van het bouwland. In de periode 1965-1970 is het bouwland verminderd van ca. driekwart tot ruim de helft van de cultuurgrond, het grasland toegenomen van ca. een kwart tot ruim een derde van het tuinland, voor beide gemeenten samen, van + 4 tot + 12%.

Op de A+B-bedrijven in het ruilverkavelingsgebied is van 1965 tot 1970 het grondgebruik slechts weinig veranderd. Het percentage bouwland is iets verminderd (van 59 tot 55%), het percentage grasland en tuinland iets toegenomen (resp. van 33 tot 34 en van 8 tot 10%). In alle grootteklassen is het percentage bouwland verminderd. hiertegenover is op de bedrijven ≥ 15 ha de relatieve betekenis van het grasland toegenomen en op de bedrijven < 20 ha de betekenis van de tuinbouw.

De bouwland-graslandverhouding loopt in de beide deelgebieden slechts weinig uiteen, ook is hier geen verschil in ontwikkeling. Het ligt voor de hand dat bij de bedrijfstypen de "akkerbouwbedrijven" het meeste bouwland hebben (70%). de "tuinbouwbedrijven" het meeste tuinland (35%) en de "rundveehouderijbedrijven" het meeste grasland (49%). De "veredelingsbedrijven" hebben na de "tuinbouwbedrijven" het grootste percentage tuinland (12%). Betreffende het grondgebruik bij de onderscheiden bedrijfstypen, kon de afgelopen jaren geen duidelijke ontwikkeling worden waargenomen.

Samengevat kan gezegd worden dat de ontwikkeling van het grondgebruik lang niet zo sterk in de richting van de rundveehouderij is gegaan dan in andere gebieden met gemengde bedrijven. Ook de ontwikkeling naar de tuinbouw was nog niet erg sterk. Blijkbaar is een deel van de grond niet of nauwelijks geschikt voor grasland, een deel misschien zelfs alleen voor aspergeteelt. Men kan zich afvragen of de hoedanigheid van de grond de enige oorzaak is van de ontwikkeling tot op heden, of dat hierin ook de ondernemersmentaliteit en/of traditie nog een rol speelt.

b. Bedrijfstype (bijlage 21)

Het bedrijfstype in dit gebied is doorgaans het "gemengde bedrijf". Hiermee wordt bedoeld dat de grond voor meer dan een produktietak - akkerbouw, rundveehouderij, tuinbouw - wordt gebruikt, terwijl daarnaast op vele bedrijven dierlijke veredelingsproduktie voorkomt. Op grond van de relatieve betekenis van deze vier produktietakken per bedrijf gemeten

in s.b.e. 1), zijn de A+B-bedrijven ingedeeld in de volgende "bedrijfstypen":

1. Akkerbouwbedrijven + eventueel tuinbouw: ≥ 60% van de s.b.e. voor akkerbouw + tuinbouw, doch overwegend akkerbouw;
2. Tuinbouwbedrijven + eventueel akkerbouw: ≥ 60% van de s.b.e. voor tuinbouw + akkerbouw, doch overwegend tuinbouw;
3. Veredelingsbedrijven: ≥ 40% van de s.b.e. voor de dierlijke veredelingsproduktie;
4. Rundveehouderijbedrijven: ≥ 40% van de s.b.e. voor het rundvee; in feite zijn dit gemengde bedrijven;
5. Overige bedrijven. Dit zijn bedrijven met minstens 3 produktierichtingen, waarbij de akkerbouw + tuinbouw dan kleiner is dan 60% en de rundveehouderij en de veredeling elk kleiner dan 40%.

Op grond van deze indeling bestond de A+B-groep in 1970 voor ruim eenkwart uit bedrijven waar de rundveehouderij de belangrijkste produktietak is. Een vijfde van de bedrijven was meest op de akkerbouw gericht en eveneens een vijfde vooral op de tuinbouw, terwijl 12% veredelingsbedrijven genoemd konden worden.

Tabel 13. Bedrijfstypen 1965 en 1970 (A+B-bedrijven)

	Aant. bedrijven		Gem. opp. in ha	
	1965	1970	1965	1970
1. Akkerbouwbedr. + ev. tuinb.	31	31	16,9	17,7
2. Tuinbouwbedr. + ev. akkerb.	31	32	9,2	11,9
3. Veredelingsbedrijven	8	19	6,9	7,2
4. Rundveehouderijbedrijven	46	41	16,6	19,6
5. Overige bedrijven	59	32	12,9	17,2
Alle bedrijfstypen	175	155	13,6	15,6

Zoals al blijkt uit de gemiddelde oppervlakte per bedrijfstype zijn de tuinbouw- en de veredelingsbedrijven doorgaans van kleinere omvang, hoewel hierbij ook grotere bedrijven voorkomen.

Evenmin als er een duidelijke lijn in de bedrijfstypen zit, is er een duidelijke ontwikkeling in een bepaalde richting te bespeuren. Over alle

1) S.b.e. = standaardbedrijfseenheden. Deze eenheden zijn verhoudingsgetallen voor de toegevoegde waarde. Zij zijn gebaseerd op de netto-toegevoegde waarde tegen factorkosten bij een moderne bedrijfsvoering volgens L.E.I.-berekeningen in 1968. Zo komt een netto-toegevoegde waarde tegen factorkosten van f. 25 000,- per definitie overeen met 100 s.b.e. (zie verder bijlage 33).

bedrijven gezien is alleen het aantal veredelingsbedrijven toegenomen tegenover een vermindering van vooral de "overige bedrijven". Bezien naar bedrijven die zowel in 1965 als in 1970 tot de A+B-groep behoorden is behalve het aantal veredelingsbedrijven ook het aantal tuinbouwbedrijven toegenomen en alleen het aantal "overige bedrijven" verminderd. Wat de tuinbouwbedrijven (type 2) betreft is er in totaal dus geen verschil. Een aantal van deze bedrijven uit 1965 heeft de A+B-groep verlaten door overgang naar C of D of opheffing. Door aanvulling uit andere typen (1,4 en 5) is het aantal tuinbouwbedrijven op hetzelfde peil gebleven.

De laatste 5 jaar is op een derde van de, in beide jaren dezelfde. A+B-bedrijven het bedrijfstype veranderd, hetgeen in de volgende tabel is weergegeven.

Tabel 14. Veranderingen in "bedrijfstypen"

	Aantal A+B-bedrijven van bedrijfstypen					totaal
	1	2	3	4	5	
In 1965 totaal	31	31	8	46	59	175
Uit A+B gegaan	2	8	1	6	10	27
Voortgezet als zodanig	29	23	7	40	49	148
in type 1970 1)						
1	16	2	-	3	10	
2	6	20	-	1	5	
3	1	1	6	2	4	
4	3	-	-	30	7	
5	3	-	1	4	23	
Na mutaties (omzetting) 2)	31	32	14	40	31	
Bijgekomen	-	-	5	1	1	7
In 1970 totaal	31	32	19	41	32	155

1) 2) Zie tabel 10.

Deze tabel kan als volgt worden gelezen. Van de groep "akkerbouwbedrijven" (type 1) bijvoorbeeld gingen er 6 over naar de "tuinbouwbedrijven" en 6 naar de typen 4 en 5. Uit de groep "overige bedrijven" (type 5) zijn bedrijven naar ieder ander type overgegaan en uit bijna alle bedrijfstypen ook weer teruggegaan naar "overige bedrijven". De verschuivingen in elk type in beide richtingen is mogelijk doordat op bijna alle bedrijven vier produktierichtingen voorkomen. Hierdoor kan een uitbreiding van één of meer produktierichtingen een verandering in bedrijfstype teweegbrengen.

Wat de deelgebieden betreft is het percentage "tuinbouw- en veredelingsbedrijven" in beide gebieden gelijk en komt samen op een derde. In

Melick zijn daarnaast meest rundveehouderijbedrijven (39%) en akkerbouwbedrijven (17%). In Odiliënberg zijn veel "overige bedrijven" (27%), minder rundveehouderijbedrijven (18%) en meer akkerbouwbedrijven (22%).

§ 2. Bouwlandgebruik en tuinbouw

a. Bouwlandgebruik (bijlage 22)

De oppervlakte bouwland op de A+B-bedrijven is ten opzichte van 1965 met slechts 73 ha (5%) verminderd. De afgelopen vijf jaren is de oppervlakte suikerbieten toegenomen en het areaal granen en voederbieten verminderd. Het bouwplan bestaat voornamelijk uit granen en suikerbieten (1970 resp. 59 en 32%), verder worden er wat aardappelen (5%) en voederbieten (3%) geteeld. Er is vrijwel geen verschil in het bouwplan van grote en kleine bedrijven. Een uitzondering hierop vormen de grootste bedrijven (≥ 40 ha) met meer aardappelen en minder granen. Ook tussen de deelgebieden is slechts een gering verschil in het bouwplan, in Melick zijn relatief wat meer suikerbieten en minder granen.

Door de grote plaats die het bouwland in dit gebied inneemt (55% van de cultuurgrond) is ook op vele bedrijven de akkerbouw een produktietak van aanzienlijke omvang. Zo hadden van de 155 bedrijven in 1970 er 43 (28%) 10 ha of meer bouwland en 63 (41%) 5-10 ha, terwijl op 15 bedrijven geen of minder dan 1 ha bouwland was (1965 resp. 23%. 45% en 9 bedrijven).

b. Tuinbouw (bijlage 23 t/m 25)

De afgelopen vijf jaar is het aantal A+B-bedrijven met tuinbouwgewassen evenveel verminderd als het totaalaantal A+B-bedrijven. Zowel in 1965 als in 1970 werd op ruim twee derde (70%) van de A+B-bedrijven tuinbouw aangetroffen. Voor ongeveer een kwart van deze bedrijven bestond de tuinbouw alleen uit asperges.

De oppervlakte tuinbouwgewassen op de A+B-bedrijven is sinds 1965 toegenomen van 187 tot 282 ha, voornamelijk door meer tuinbouwzaden, overige groenten, asperges en bloembollen. Deze teelten liggen kennelijk het dichtst bij de akkerbouwgewassen want het zijn juist de bedrijven ≥ 10 ha waar de oppervlakte tuinbouwgewassen is toegenomen. Naar bedrijfstype bezien is de oppervlakte tuinbouw het meest toegenomen op de "tuinbouwbedrijven" (type 2).

De tuinbouwgewassen bestaan voornamelijk uit asperges (36%) en pit- en steenvruchten 37% (meest appels), de rest zijn "overige groenten" (17%) en tuinbouwzaden (7%). Sinds 1965 is de relatieve betekenis van de asperges (39%) en de pit- en steenvruchten (44%) wat afgenomen doordat tuinbouwzaden (eerst 0,5%) in het bouwplan zijn opgenomen. Tuinbouwzaden zijn er alleen op de grotere bedrijven (≥ 20 ha) en behoren derhalve waarschijnlijk eerder tot de akkerbouwgewassen te worden gerekend.

Het aantal A+B-bedrijven met tuinbouw onder glas is met één verminderd (van 6 tot 5), de oppervlakte glas - meest niet verwarmd - is

iets uitgebreid (van 1,20 tot 1,77 ha). Glastuinbouw komt vrijwel alleen voor in deelgebied Odiliënberg.

Wat de deelgebieden betreft zij verder opgemerkt dat in gebied Melick relatief de meeste bedrijven met tuinbouw voorkomen, hier worden de meeste asperges en tuinbouwzaden geteeld en is het aantal bedrijven met asperges als enigste tuinbouwgewas het grootst.

Op ruim de helft (52%) van de A+B-bedrijven werden zowel in 1965 als in 1970 asperges geteeld. Het aantal bedrijven met asperges is verminderd (van 92 tot 81) het areaal asperges is toegenomen (van 73 tot 82 ha). Bijna een derde (31%) van het areaal asperges wordt geteeld op bedrijven welke hiernaast geen enkele vorm van tuinbouw hebben.

De aspergeteelt komt nagenoeg alleen voor op de kleinere bedrijven (< 20 ha), vooral op die van 5-20 ha waar 85% van de totale oppervlakte wordt aangetroffen.

In 1965 zowel als in 1970 was een derde van de asperge-aanplant jonger dan 3 jaar. Het laatste jaar, 1970, is een grotere oppervlakte asperges (15 ha) aangeplant dan in de beide voorafgaande jaren te zamen (11,5 ha) die onder het gemiddelde lagen. Deze aanplant zien we vooral op de bedrijven van 10-15 ha en komt in beide deelgebieden voor. Of dit wijst in de richting van een verdere uitbreiding van de aspergeteelt kan niet zonder meer gezegd worden. Enerzijds is één jaar te weinig, anderzijds spelen hierbij nog een aantal andere factoren een rol (o.m. grondsoort, prijs, arbeidskrachten).

Behalve op de A+B-bedrijven worden ook op de C-, D- en S-bedrijven asperges geteeld. Het areaal asperges op deze bedrijven is iets verminderd, nl. van 28 tot 24 ha.

§ 3. De rundveehouderij (bijlagen 26 t/m 29)

De oppervlakte grasland op de A+B-bedrijven is van 1965 tot 1970 iets uitgebreid (van 790 tot 832 ha). Hierdoor en tevens doordat het aantal bedrijven is verminderd en de gemiddelde bedrijfsoppervlakte is vergroot. is de gemiddelde oppervlakte grasland per bedrijf met 1,3 ha toegenomen tot 6,3 ha. In de deelgebieden is in Melick de oppervlakte grasland nauwelijks gelijk gebleven en in Odiliënberg toegenomen. De bouwland-graslandverhouding is hierdoor in deze gebieden dichter bij elkaar komen te liggen.

In andere gebieden met gemengde bedrijven ziet men tegenwoordig veelal een aanzienlijke uitbreiding van de oppervlakte grasland en dientengevolge ook van de melkveestapel. De "Roerstreek" vertoont een heel ander beeld. De oppervlakte grasland is hier wel iets toegenomen, doch het melkvee en jongvee verminderde in aantal. Op de A+B-bedrijven is het weidemestvee toegenomen (met 84%) en het aantal melkkoeien en jongvee verminderd (elk met ca. 7%).

Tabel 15. Ontwikkeling van de rundveestapel (aantallen)

Beroeps-groep	Melkkoeien		Jongvee		Weidemestvee	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970
A+B	972	900	1 087	1 016	752	1 384
C	35	13	45	27	145	121
D	21	5	32	8	33	70
Totaal	1 028	918	1 164	1 051	930	1 575

Bron: Landbouwtellingformulieren.

In dit gebied is door diverse bedrijven gebruik gemaakt van de E.E.G.-regeling 1) van slachtpremie voor koeien of van premies voor het niet-afleveren van melk en zuivelprodukten, waartoe in december 1969 gelegenheid was. Dit is een verklaring voor de uitbreiding van het weidemestvee en tevens van de vermindering van het aantal bedrijven met melkkoeien.

Alvorens de rundveehouderij als zodanig te bezien wordt eerst een overzicht gegeven over het al of niet aanwezig zijn van grasland en rundveehouderij op de A+B-bedrijven. In 1970 had 86% van de A+B-bedrijven een grotere of kleinere oppervlakte grasland. Op slechts ruim de helft (54%) van de bedrijven werd melkvee gehouden, op de andere bedrijven was alleen jongvee en/of mestvee dan wel in het geheel geen rundvee. Mogelijk is het aantal bedrijven zonder rundvee over het gehele seizoen gezien te hoog. Een aantal bedrijven dat alleen aan vetweiderij doet kan b.v. begin mei (landbouwtelling) nog geen mestvee hebben aangekocht.

Tabel 16. Grasland en rundveehouderij (A+B-bedrijven)

	Ruilver. Roerstreek		Gebied Melick		Gebied Odiliënberg	
	'65	'70	'65	'70	'65	'70
Aantal A+B-bedrijven	175	155	76	65	99	90
Percentage bedrijven met						
- grasland	91	86	92	91	90	82
- melkkoeien	78	54	82	58	76	50
- alleen jongvee en/of mestvee	7	23	5	20	8	26
- geen rundvee	15	23	13	22	16	24
- jongvee	73	50	78	58	69	43
- weidemestvee	60	59	45	49	72	66

1) Slachtpremie bij 2 of meer koeien en 5 jaar geen melk leveren. Omschakelingspremie bij meer dan 10 koeien, 5 jaar geen melk of zuivelprodukten afleveren en veestapel aanhouden van minstens hetzelfde aantal grootveeëenheden.

De laatste vijf jaar is vooral het aantal bedrijven met melkkoeien sterk verminderd evenals die met jongvee terwijl het aantal bedrijven met weidemestvee relatief gelijk bleef. Ook in de deelgebieden heeft een zelfde ontwikkeling plaatsgehad, al verschillen deze gebieden met elkaar door meer bedrijven met melkvee en jongvee in Melick waartegenover in Odiliënberg meer mestvee voorkomt.

Aangezien het aantal bedrijven met melkvee sterker verminderd is dan het aantal melkkoeien is het aantal melkkoeien per bedrijf toegenomen van 7 tot bijna 11. Het aantal melkkoeien per 100 ha grasland is in totaal maar weinig toegenomen (van 129 tot 138); deze intensiteit van de melkveehouderij is het grootst op de bedrijven van 5-15 ha (≥ 170) en in deelgebied Melick (162). De vetweiderij speelt in de "Roerstreek" een grote rol, niet alleen omdat dit op drie vijfde van de bedrijven voorkomt doch ook doordat het gemiddeld aantal dieren per bedrijf is verdubbeld (van 7 tot 15). Hoewel in elke grootteklasse, elk bedrijfstype en in de beide deelgebieden vetweiderij wordt aangetroffen, is deze toch van de meeste betekenis op de bedrijven ≥ 15 ha en in deelgebied Odiliënberg. De intensiteit van het graslandverbruik uitgedrukt in grootveeënheden 1) (g.v.e.) per ha grasland is toegenomen (van 2,6 tot 2,8) en is vooral hoog op de bedrijven van 5-20 ha (≥ 3 g.v.e.), terwijl de deelgebieden hierin aan elkaar gelijk zijn. Het aantal g.v.e. per ha grasland is aanzienlijk hoger dan in sommige andere gebieden zoals "Midden-Maasland" en "Schaft" in Noord-Brabant (met ± 2,2). De voornaamste oorzaak hiervan is wellicht het hoge percentage bouwland (en veel suikerbieten) dat in de "Roerstreek" tot de voederwinning bijdraagt, terwijl de voederwinning elders veelal ook van het grasland moet komen. Daarnaast speelt ook de vetweiderij hierbij een rol.

Zoals reeds is opgemerkt is het aantal A+B-bedrijven met melkkoeien sterk verminderd. Per saldo is alleen het aantal bedrijven met minder dan 10 koeien verminderd en is het aantal met grotere melkveestapels nauwelijks toegenomen (van 36 tot 39). Niettemin had in 1970 nog ruim de helft van het aantal bedrijven minder dan 10 melkkoeien. Gezien naar het totaalaantal melkkoeien werd in 1970 bijna de helft gehouden in veestapels van 15 of meer.

Tabel 17. Omvang van de melkveestapels op A+B-bedrijven

Aantal melkkoeien per bedrijf	Aantal bedrijven		Perc. melkkoeien	
	1965	1970	1965	1970
1 - < 10	101	44	48	24
10 - < 15	23	21	26	28
15 - < 20	9	7	16	13
20 - < 30	3	7	7	17
30 - < 45	1	4	3	18
Bedrijven met melkvee	137	83	100	100

1) 1 Melkkoe = 1,0 g.v.e.; 1 stuks jongvee = 0,4; 1 stuks mestvee = 0.7; 1 paard ≥ 3 jaar = 1,0 en 1 schaap = 0,1.

De veranderingen die in de periode 1965-1970 in de veestapels hebben plaatsgehad zijn in tabel 18 duidelijk gemaakt. Van de 117 hier gevolgde bedrijven met melkvee hebben er 39 hun melkveestapel afgestoten of ingekrompen terwijl op 57 bedrijven het aantal melkkoeien ongeveer gelijk bleef. Aldus is op 22 bedrijven de melkveestapel uitgebreid: voor 6 van deze bedrijven was dit een uitbreiding tot ≥ 20 koeien.

Tabel 18. Verandering in de grootte van de melkveestapels

	Aantal A+B-bedrijven met .....melkkoeien						
	geen	1-<10	10-<15	15-<20	20-<30	30-<45	totaal
In 1965 totaal	38	101	23	9	3	1	175
Uit A+B- gegaan	7	19	1	-	-	-	27
Voortgezet als zodanig met in 1970[1)]	31	82	22	9	3	1	148
geen	30	31	5	2	-	-	
1 - < 10	1	40	-	1	-	-	
10 - < 15	-	10	11	-	-	-	
15 - < 20	-	1	3	3	-	-	
20 - < 30	-	-	3	2	2	-	
30 - < 45	-	-	-	1	1	1	
Na mutaties (omzetting) 2)	68	42	21	7	7	3	
Bijgekomen	4	2	-	-		1	7
In 1970 totaal	72	44	21	7	7	4	155

1) 2) Zie tabel 10.

Van de 38 bedrijven die sinds 1965 hun melkvee hebben afgestoten heeft waarschijnlijk een beduidend aantal gebruik gemaakt van de slachtpremieregeling (bedrijven met 2 t/m 10 koeien) dan wel van de omschakelingsregeling (bedrijven met meer dan 10 koeien).

§ 4. De veredelingsproduktie (bijlagen 30 t/m 32)

De veredelingsproduktie is, qua omvang in s.b.e., de kleinste van de vier produktietakken op de A+B-bedrijven in de "Roerstreek". Niettemin is deze produktietak de laatste vijf jaar aanzienlijk uitgebreid en wel van 2 300 tot ruim 3 400 s.b.e., of wel van 14 tot 18% van het totaalaantal s.b.e. van de A+B-bedrijven. Deze ontwikkeling, bezien naar de diverse takken van veredeling, is weergegeven in tabel 19.

Tabel 19. Omvang van de veredelingsproduktie

	Aantal dieren aanwezig op				Aantal s.b.e. op	
	A+B-bedrijven		Alle bedrijven		A+B-bedrijven	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Mestkalveren	10	104	11	114	4	42
Mestvarkens	1 531	1 731	2 464	2 274	245	277
Fokzeugen	940	1 497	1 038	1 655	1 555[1)]	2 470[1)]
Leghennen	23 250	23 052	25 675	25 560	465	461
Mestkuikens	9 010	48 050	52 310	86 250	36	192

1) Inclusief resp. 32 en 47 fokberen.

De varkensfokkerij is de belangrijkste tak van veredelingsproduktie. deze is de laatste vijf jaar het meest in omvang toegenomen. Ook de overige diersoorten, met uitzondering van de leghennen, zijn veelal sterk in aantal toegenomen, doorgaans zijn dit echter relatief beperkte aantallen. Tegenover het toegenomen aantal dieren voor veredeling is het aantal bedrijven waarop deze gehouden worden de laatste jaren vaak aanzienlijk verminderd, de eenheden per bedrijf zijn derhalve groter geworden. De ontwikkeling voor de diverse takken van veredeling was als volgt.

a. Varkens

De varkenshouderij is de belangrijkste tak van de veredeling. vooral qua omvang in s.b.e. doch ook qua aantal bedrijven. Het aantal bedrijven met varkens is de laatste jaren verminderd van 72% tot 61% van de A+B-bedrijven.

Tabel 20. Varkenshouderij (A+B-bedrijven)

Bedrijven met	Aantal bedrijven		Gemiddeld aantal per bedrijf			
			mestvarkens		fokzeugen	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Alleen mestvarkens	27	16	25	49		
Alleen fokzeugen	25	28			5,8	15,4
Mestvarkens + fokzeugen	74	50	12	19	10,8	21,3

De specialisatie in de varkenshouderij is voornamelijk gericht op de fokkerij, op veel bedrijven zijn alleen fokvarkens terwijl op de bedrijven met mestvarkens + fokzeugen gemiddeld meer fokzeugen dan mestvarkens worden gehouden. Bovendien is het gemiddeld aantal fokzeugen per bedrijf relatief sterker toegenomen dan het aantal mestvarkens. Daarnaast is het aantal bedrijven met alleen mestvarkens verminderd en is het gemiddeld aantal dieren per bedrijf hier laag te noemen. Het gemid-

deld aantal fokzeugen in de "Roerstreek" (15,4 op bedrijven met alleen fokzeugen en 21,3 op bedrijven met fokzeugen + mestvarkens) ligt iets boven het gemiddelde van het Brabantse "Midden-Maasland" met resp. 16,2 en 17,3 fokzeugen.

Dat de varkenshouderij meest gericht is op de fokkerij blijkt ook bij de verdeling van de omvang van de eenheden fokzeugen per bedrijf. De meeste bedrijven met grotere eenheden fokzeugen hebben doorgaans nog een (beperkt) aantal mestvarkens. Wat de ontwikkeling naar grotere eenheden betreft geeft onderstaande tabel een overzicht.

Tabel 21. A+B-bedrijven met ..... fokzeugen

Aantal fokzeugen	Aantal bedrijven met			
	alleen fokzeugen		fokzeugen + mestvarkens	
	1965	1970	1965	1970
1 - 9	20	16	44	20
10 - 19	5	5	15	7
20 - 29	-	4	11	8
30 - 39	-	2	4	6
≥ 40	-	1	-	9
Totaal	25	28	74	50

Het aantal bedrijven met b.v. 30 of meer fokzeugen is de laatste jaren toegenomen van 4 tot 18. Deze bedrijven liggen meest in gebied Odiliënberg (15), ze zijn over alle oppervlakteklassen verspreid en behoren voornamelijk tot de typen "veredelingsbedrijven" en "overige bedrijven".

Een duidelijke ontwikkeling naar grotere eenheden zoals bij de fokkerij werd waargenomen kan bij de varkensmesterij niet geconstateerd worden. Het aantal bedrijven met 100 of meer mestvarkens is klein en nauwelijks toegenomen (van 2 tot 4). Op meer dan de helft van de bedrijven zijn nog geen 10 mestvarkens, deze worden meest gehouden naast de fokvarkens.

Tabel 22. A+B-bedrijven ..... mestvarkens

Aantal mestvarkens	Aantal bedrijven met			
	alleen mestvarkens		mestvarkens + fokzeugen	
	1965	1970	1965	1970
1 - 9	12	6	52	33
10 - 49	12	5	18	12
50 - 99	1	2	4	4
100 - 199	1	2	-	-
≥ 200	1	1	-	1
Totaal	27	16	74	50

b. Overige veredelingstakken

De overige veredelingstakken zijn van beperkte omvang, zowel qua aantal bedrijven waarop deze voorkomen alsook doordat zij niet meer dan een vijfde van het totaalaantal s.b.e. voor veredeling omvatten. Aangaande de voornaamste tak hiervan geeft onderstaand staatje voldoende inzicht.

		1965	1970
Aantal bedrijven met:	50 t/m 499 leghennen	68	20
	500 t/m 999 " "	7	3
	1 000 t/m 2 499 " "	5	4
	≥ 2 500 " "	-	3

Mestkuikens waren er in mei 1965 op 9 bedrijven (5 A+B- en 4 C-bedrijven) evenals in mei 1970 (3 A+B-, 5 C- en 1 D-bedr.). Grotere eenheden (≥ 10 000) waren er in beide jaren op 2 C-bedrijven en in 1970 ook op 2 A+B-bedrijven. Wat de kalvermesterij betreft was er alleen in 1970 slechts 1 bedrijf met een grote eenheid.

§ 5. De produktieomvang (bijlagen 33 t/m 36)

De belangrijke onderdelen van de bedrijven in dit gebied zijn de in het voorgaande besproken akkerbouw, het grasland plus rundvee, de tuinbouw en de veredelingsproduktie. Deze bedrijfsonderdelen kunnen echter niet zonder meer met elkaar vergeleken of bij elkaar opgeteld worden. Om dit toch mogelijk te maken zijn de bedrijfsonderdelen herleid tot een zelfde eenheid door omrekening tot standaardbedrijfseenheden (s.b.e.). nader omschreven in bijlage 33. Behalve dat de totale produktieomvang is weer te geven in s.b.e., is het hierdoor ook mogelijk de relatieve betekenis van de diverse onderdelen aan te duiden.

De landbouwproduktie op de A+B-bedrijven in het ruilverkavelingsgebied is de laatste jaren gegroeid met ca. 3% per jaar (gemeten in s.b.e.), hetgeen vrijwel gelijk was aan "Midden-Maasland" (2,8%), doch aanzienlijk hoger dan voor Nederland als geheel (1,5% per jaar). Naar sectoren gezien valt met name op de groei van de veredelingsproduktie (49%) en de tuinbouw (30%). In tegenstelling tot andere gebieden is de rundveehouderij weinig in betekenis toegenomen.

Tabel 23. Produktie van de A+B-bedrijven

	Aantal s.b.e.		Perc. s.b.e.		Index aant. s.b.e.
	1965	1970	1965	1970	(1965 = 100)
Akkerbouw	5 898	5 846	36	31	99
Rundveehouderij	4 583	4 901	28	26	107
Tuinbouw	3 570	4 629	22	25	130
Veredeling	2 305	3 442	14	18	149
Overige	4	10	0	0	
Totaal	16 360	18 828	100	100	115

N.B.: s.b.e. = standaardbedrijfseenheden.

De akkerbouw is nog de belangrijkste produktietak, zeker wanneer men hierbij bedenkt dat een deel van de tuinbouw bestaat uit gewassen die in feite akkerbouwmatig geteeld worden (o.a. tuinbouwzaden). Het aandeel van de akkerbouw in de totale produktie is in alle grootteklassen en in beide deelgebieden verminderd alsook op de "rundveehouderij-" en de "overige bedrijven". De relatieve betekenis van de akkerbouw is vanzelfsprekend het grootst op de "akkerbouwbedrijven", verder op de grootste bedrijven (≥ 40 ha) en is voorts in beide deelgebieden gelijk.

Het aandeel van de rundveehouderij is het grootst op de bedrijven ≥ 20 ha, bij de "rundvee" en de "overige bedrijven" alsmede in deelgebied Melick. In dit deelgebied is de betekenis van de rundveehouderij de laatste jaren verminderd.

De tuinbouw vormt een belangrijk deel van de kleinere bedrijven met name die < 5 ha, verder bij het type met tuinbouw en neemt in Odiliënberg een iets grotere plaats in dan in Melick. De betekenis van de tuinbouw is sinds 1965 op de kleinste bedrijven (< 5 ha) afgenomen en op de andere bedrijven toegenomen.

Wat het aandeel van de veredelingsproduktie betreft blijkt dat dit het grootst is op de kleine bedrijven (< 10 ha), bij het desbetreffende bedrijfstype alsmede op de "overige bedrijven". In deze grootteklassen en bedrijfstypen nam de betekenis van de veredeling het meest toe. Dit geldt ook voor Melick hoewel in Odiliënberg toch nog meer veredeling voorkomt.

Door de vergroting van de totale produktieomvang enerzijds en een vermindering van het aantal bedrijven anderzijds is de produktieomvang per bedrijf aanzienlijk toegenomen. Het gemiddeld aantal s.b.e. per bedrijf dat bepaald wordt door twee factoren (grondgebonden en niet aan de grondgebonden produktie) is de afgelopen jaren toegenomen van 93 tot 121 of wel met 30%. Wat de produktieomvang wil zeggen, in totaal als in diverse onderdelen alsmede in vergelijking met andere ruilverkavelingsgebieden is op te maken uit tabel 24.

Tabel 24. Produktieomvang op A+B-bedrijven

Ruilverkaveling	Jaar	Gem. bedr. grootte in ha	Aantal standaardbedrijfseenheden per bedrijf totaal	bedrijf voor vered.	ha totaal	ha excl. vered.	vaste mannel. arb.kr.
"Roerstreek"	1965	13,6	93	13	6,9	5,9	68
	1970	15,6	121	22	7,8	6.4	94
"Schaft" 1)	1965	15,5	85	13	5,5	4,7	69
	1970	16,9	119	31	7,0	5,2	95
"Midden-Maasland" 1)	1964	10,0	63	14	6,3	4,9	50
	1969	11,5	85	25	7,4	5,2	72

1) Gelegen in Noord-Brabant.

De gemiddelde produktieomvang per bedrijf is de afgelopen jaren in de "Roerstreek" (30%) minder toegenomen dan in "Schaft" (40%) en in "Midden-Maasland" (35%). De vergroting van de produktieomvang per bedrijf wordt bepaald door meerdere oorzaken, die van gebied tot gebied verschillen in belangrijkheid. Zo speelde bij de vergroting in de "Roerstreek" de oppervlaktevergroting de grootste rol, daarna de uitbreiding van de veredelingsproduktie en op de derde plaats de intensivering van het grondgebruik (o.a. meer tuinbouw). In de beide Brabantse gebieden kwam de uitbreiding van de veredelingsproduktie op de eerste plaats, terwijl bedrijfsvergroting en intensivering van het grondgebruik te zamen of van minder of van evenveel betekenis was als de veredeling. Onderstaand staatje kan dit verduidelijken.

	"Roerstreek"	"Schaft"	"M.-Maasland"
S.b.e. per bedrijf 1965 ('64)	93	85	63
toeneming door: veredeling	9	18	11
- bedrijfsvergroting	13	7	8
- intensivering grondgebruik	7	8	3
S.b.e. per bedrijf 1970 ('69)	121	119	85

Het gemiddeld aantal s.b.e. per bedrijf, gerekend over alle A+B-bedrijven, is in feite te globaal om meerdere gebieden met elkaar te vergelijken. Immers dit gemiddelde is sterk afhankelijk van de bedrijfsoppervlakte en een aantal grote bedrijven kan het gemiddelde sterk in gunstige zin beïnvloeden. Vergelijking van overeenkomstige grootteklassen geeft vaak een ander en juister beeld, hetgeen in de volgende tabel, voor wat 1970 ("Midden-Maasland" 1969) betreft, is weergegeven.

Tabel 25. Enkele gegevens per gebied en per grootteklasse

	S.b.e. per bedrijf						S.b.e. per vaste mannel. arbeidskr.		
	totaal			voor veredeling					
Grootteklasse	Roerstreek	Schaft	M.-Maasland	Roerstreek	Schaft	M.-Maasland	Roerstreek	Schaft	M.-Maasland
< 5 ha	89		69	42		29	84		60
5-<10 ha	75	81	65	19	32	25	65	69	60
10-<15 ha	89	104	86	15	38	24	76	86	76
15-<20 ha	136	116	108	24	22	23	102	89	85
20-<40 ha	194	159	142	27	27	30	142	123	85
≥ 40 ha	330			26			132		
Totaal	121	119	85	22	31	25	94	95	72

In de "Roerstreek" zowel als in "Schaft" behoorde 56% van de bedrijven in 1970 tot de grootteklassen van 5-15 ha en in "Midden-Maasland" zelfs 70% (in 1969). Op de bedrijven van 5-15 ha in de "Roerstreek" was zowel het aantal s.b.e. per bedrijf als per man lager dan in "Schaft" en

kwam het meest overeen met "Midden-Maasland". Op deze bedrijven in de "Roerstreek" is aanzienlijk minder veredeling dan in de Brabantse gebieden. De bedrijven ≥ 15 ha in de "Roerstreek" hebben aanzienlijk meer s.b.e. per bedrijf (waarschijnlijk vooral door meer tuinbouw) en per man, terwijl de veredeling hier van dezelfde omvang is als op de vergelijkbare bedrijven in Brabant.

Wat de produktieomvang betreft vertonen de beide deelgebieden in de "Roerstreek" wel enig verschil. In Odiliënberg zijn de bedrijven gemiddeld aanzienlijk groter, er is meer veredeling en de arbeidsproduktiviteit is hoger dan in Melick. De produktieomvang (totaalaantal s.b.e.) is de laatste jaren in Odiliënberg meer toegenomen dan in Melick (resp. 19% en 9%). In Odiliënberg is elke produktietak uitgebreid, in Melick alleen de tuinbouw en de veredelingsproduktie. Over de bedrijfstypen kan worden opgemerkt dat de "akkerbouwbedrijven" (type 1) zowel in de huidige toestand als wat de recente ontwikkeling betreft het minst gunstige beeld vertonen.

De produktieomvang loopt van bedrijf tot bedrijf zeer uiteen. Zo zijn er kleinere bedrijven met veel en in oppervlakte grotere bedrijven met weinig s.b.e. Naar huidige maatstaven beoordeeld kan bij een aantal van 90 à 100 s.b.e. van een "behoorlijke" bedrijfsomvang worden gesproken, dat wil zeggen dat er dan voldoende werkgelegenheid is voor minstens 1 man. In 1970 had 46% (72 van de 155) van de A+B-bedrijven 100 of meer s.b.e., in 1965 was dit 30% (53 van de 175 bedrijven). Relatief veel bedrijven met 100 of meer s.b.e. waren er in 1970: in de grootteklassen ≥ 15 ha, bij de bedrijfstypen "veredelingsbedrijven" en "tuinbouwbedrijven" (typen 2 en 3), in gebied Odiliënberg, bij bedrijven van jonge bedrijfshoofden met name die < 40 jaar en tevens bij de bedrijven van oudere bedrijfshoofden waar een opvolger verwacht wordt.

§ 6. De arbeidsbezetting (bijlagen 37 en 38)

Het aantal A+B-bedrijven in het ruilverkavelingsgebied is van 1965 tot 1970 met 11,5% verminderd, het aantal vaste mannelijke arbeidskrachten met 17%. Hierdoor is het aantal arbeidskrachten per bedrijf nog enigszins afgenomen en wel van 1,38 tot 1,30. De vermindering van het aantal bedrijfshoofden was ongeveer even groot als de vermindering van het aantal bedrijven, het aantal meewerkende zoons echter is allerwege sterk verminderd uitgezonderd op de grootste bedrijven (≥ 40 ha). Verder is ook het aantal overige arbeidskrachten verminderd.

Tabel 26. Vaste mannelijke arbeidskrachten (A+B-bedrijven)

	1965		1970		Index 1970
	aant.	perc.	aant.	perc.	(1965 = 100)
Bedrijfshoofden	180	74	162	81	90
Meewerkende zoons	40	17	22	11	55
Overige gezinsleden	15	6	12	6	80
Vreemden	7	3	5	2	71
Totaal	242	100	201	100	83

Zoals ook uit tabel 26 blijkt nemen de bedrijfshoofden in de vaste mannelijke arbeidsbezetting op de bedrijven een steeds grotere plaats in. Ruim vier vijfde van de vaste arbeidsbezetting op de A+B-bedrijven bestaat uit bedrijfshoofden. Driekwart van de bedrijven zijn dan ook z.g. "eenmansbedrijven". Het aantal vaste mannelijke arbeidskrachten per bedrijf is de laatste jaren vooral verminderd op de bedrijven van 15-40 ha en op de "akkerbouwbedrijven".

De arbeidsproduktiviteit, gemeten en uitgedrukt in aantal s.b.e. per vaste mannelijke arbeidskracht, is toegenomen van 68 tot 94 s.b.e., dit is met 38% of wel ± 6,5% per jaar. Deze toeneming van de arbeidsproduktiviteit was enerzijds het gevolg van een uitbreiding van de produktie, anderzijds van de vermindering van het aantal arbeidskrachten. Deze factoren hebben respectievelijk ± 3% en ± 3,5% per jaar aan de arbeidsproduktiviteit bijgedragen 1). De arbeidsproduktiviteit is het hoogst op de "tuinbouwbedrijven" en op de "veredelingsbedrijven" (typen 2 en 3) en bij de deelgebieden in Odiliënberg. Indien we uitgaan van groepen bedrijven die in 1965 reeds op een behoorlijk niveau stonden, zien we een boven het gemiddelde liggende toeneming van de arbeidsproduktiviteit bij de groep bedrijven van 20-40 ha, de "tuinbouwbedrijven" en de "overige bedrijven" alsook in gebied Odiliënberg.

1) Voor Nederland zijn deze cijfers: stijging arbeidsproduktiviteit 5,5% per jaar waarvan toeneming produktie 1,5% per jaar en vermindering arbeidskrachten 4% per jaar, voor "Schaft" was dit resp. ± 6,5%, ± 4% en ± 2,5% en voor "Midden-Maasland" resp. ± 7%, ± 2,5% en ± 4,5%.

HOOFDSTUK IV

Enkele aspecten van de agrarisch-sociale structuur

§ 1. De bedrijfshoofden (bijlage 39)

Uit de leeftijdsopbouw van de A+B-bedrijfshoofden blijkt dat de laatste jaren over het geheel genomen van enige veroudering kan worden gesproken. In 1965 was 54% van de bedrijfshoofden jonger dan 50 jaar en in 1970 nog 51%.

Tabel 27. Leeftijdsopbouw A+B-bedrijfshoofden

Leeftijds-klasse	1964 aantal	1964 perc.	Leeftijds-klasse	1970 aantal	1970 perc.
< 40 jaar	48	27	< 40 jaar	37	24
40 - < 45 jaar	22	13	40 - < 45 jaar	21	14
45 - < 50 jaar	24	14	45 - < 50 jaar	21	14
50 - < 55 jaar	27	15	50 - < 55 jaar	24	15
55 - < 60 jaar	28	16	55 - < 60 jaar	24	15
60 - < 65 jaar	12	7	60 - < 65 jaar	21	14
≥ 65 jaar	14	8	≥ 65 jaar	7	4
Totaal	175	100	Totaal	155	100

Vooral het aantal bedrijfshoofden jonger dan 35 jaar is sterk verminderd (van 30 tot 16), waardoor de relatieve betekenis van de oudere bedrijfshoofden is toegenomen ondanks dat ook hun aantal verminderde. De vermindering van het aantal bedrijfshoofden jonger dan 35 jaar is door twee oorzaken bepaald. Behalve dat een groot aantal thans in een oudere leeftijdsgroep is terechtgekomen (14) hebben er 5 door beroepsverandering de A+B-groep verlaten. De aanvulling die deze leeftijdsgroep krijgt, doordat zoons het bedrijf van hun vader overnemen, was zeer beperkt. In de eerste plaats is van de bedrijven van boeren die hun beroep beëindigden slechts 36% (10 van de 28) door een opvolger in de A+B-groep voortgezet, in de tweede plaats was de helft van deze opvolgers in 1970 ouder dan 35 jaar.

Een meer dan gemiddeld aantal jongere bedrijfshoofden (< 50 jaar) is er op de bedrijven van 15-20 ha, op de bedrijven in gebied Odiliënberg en bij de bedrijfstypen op de "veredelingsbedrijven", de "rundveebedrijven" en de "overige bedrijven". Hiertegenover is in de grootteklasse van 5-10 ha en op de "tuinbouwbedrijven" ongeveer twee derde van de bedrijfshoofden ouder dan 50 jaar. In de volgende paragraaf zien we dat

in deze beide groepen bedrijven ook weinig opvolgers zijn, waardoor we mogen verwachten dat vele van deze bedrijven in de toekomst zullen verdwijnen.

§ 2. Bedrijfsopvolging (bijlage 40)

Wanneer A+B-bedrijfshoofden vanwege gevorderde leeftijd het beroep gaan beëindigen, komt aan de orde wat er met het bedrijf zal gaan gebeuren: zal het worden opgeheven of is er een opvolger die het zal voortzetten? Zoals in hoofdstuk II, § 3 reeds is opgemerkt worden de bedrijven die blijven voortbestaan bijna alle door een zoon of schoonzoon overgenomen. Het is daarom vooral nodig aandacht te schenken aan de bedrijfsopvolgers in de naaste familiekring. Ten einde een enigszins gefundeerd inzicht te kunnen geven zal de opvolgingssituatie alleen worden bezien van bedrijfshoofden van 50 jaar en ouder. Op deze bedrijven komt de beroepsbeëindiging van het bedrijfshoofd en de kwestie van de opvolging de komende 10 à 15 jaar zeker aan de orde. Bovendien kan alleen voor deze categorie landbouwers en tuinders via streekkenners een enigszins betrouwbare indruk worden verkregen over wat er waarschijnlijk met het bedrijf zal gaan gebeuren. Wanneer we uitgaan van een huidige abdicatieleeftijd die ligt omstreeks de 65 jaar, dan komen binnen 15 jaar 76 A+B-bedrijven uit hoofde van de leeftijd van het bedrijfshoofd in aanmerking voor overneming of opheffing.

Volgens tabel 28 is op slechts 20 bedrijven de opvolging verzekerd en mag voor 3 bedrijven (met 100 of meer s.b.e.) waar de opvolging twijfelachtig is, wel een opvolger worden verwacht. Derhalve is er momenteel voor 23 bedrijven (30%) een opvolger te verwachten. Men kan dus stellen dat + 53 bedrijven geen opvolger zullen hebben. Deze bedrijven hadden in 1970 ongeveer 575 ha cultuurgrond in gebruik, of wel bijna een kwart (24%) van de cultuurgrond van alle A+B-bedrijven. Het zijn voornamelijk de kleinere bedrijven waar geen opvolger is. Zo heeft 90% van de bedrijven < 10 ha en twee derde van die van 10-20 ha geen opvolger in eigen kring. Hierbij moet opgemerkt worden dat vooral in de grootteklasse van 10-15 ha veel bedrijven zijn waarvan de opvolging nog onbekend is. Wat de deelgebieden betreft zijn er in Melick relatief wat minder opvolgers dan in Odiliënberg. Tenslotte is er tussen de bedrijfstypen onderling nauwelijks verschil in de opvolging.

Tabel 28. Opvolgingssituatie (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal bedrijven	Aantal bedrijfshoofden van 50 jaar en ouder			
		totaal	waarvan de opvolging		
			verzekerd is	niet verzekerd is	twijfelachtig is
< 10 ha	52	31	3	25	3
10 - < 20 ha	74	30	8	12	10
≥ 20 ha	29	15	9	5	1
Totaal	155	76	20	42	14
Type 1	31	18	5	11	2
2	32	21	4	14	3
3	19	8	3	5	-
4	41	17	4	7	6
5	32	12	4	5	3
Geb.: Melick	65	35	6	22	7
Odiliënberg	90	41	14	20	7
< 100 s.b.e.	83	47	4	32	11
≥ 100 s.b.e.	72	29	16	10	3
Opp. cult.gr. in ha[1]	2 419			454	170

1) Meitelling 1970.
Bron: navraag bij streekkenners.

§ 3. Toekomstige ontwikkeling van het aantal bedrijven

Zoals we gezien hebben in hoofdstuk II, § 3 was de afgelopen vijf jaar zowel beroepsbeëindiging als beroepsverandering van invloed op de vermindering van het aantal A+B-bedrijven.

Gerekend over alle A+B-bedrijven in 1965 was tot 1970 hiervan 16% bij beroepsbeëindiging betrokken. Dit waren 28 bedrijven waarvan er 10 (36%) in de A+B-groep zijn voortgezet, of wel door een zoon (8) of wel door andere familie of een vreemde. Twee andere bedrijven zijn door een opvolger voortgezet in de C-groep. Voor de overige bedrijven was geen opvolger, deze zijn als D-bedrijf (11) voortgezet of opgeheven (6).

Gezien de huidige, eerder iets oudere, leeftijdsopbouw zullen in de periode 1970-1985 naar verhouding meer bedrijven bij beroepsbeëindiging van het bedrijfshoofd betrokken zijn dan in de afgelopen jaren. Voor de komende jaren betreft dit 76 van de 155 bedrijven, of wel 49%. Van deze 76 bedrijven met een bedrijfshoofd ≥ 50 jaar hebben we aangenomen dat er ± 23 een opvolger hebben, hetgeen met 3 bedrijven waar ≥ 2 opvolgers zijn op 27 opvolgers komt. Hoeveel van deze 27 opvolgers zullen uiteindelijk een bedrijf hetzij van hun vader, hetzij van iemand anders overnemen? Het is te verwachten dat een aantal opvolgers alsnog een ander beroep zal kiezen en geen boer zal worden. Dit is de laatste jaren ook gebeurd. Toen heeft ± 18% van de meewerkende zoons welke voor

opvolging in aanmerking kwamen de landbouw verlaten. We mogen aannemen dat ook van de huidige opvolgers een aantal alsnog de landbouw zal verlaten en een ander beroep zal kiezen. Wanneer we dit stellen op een vijfde 1), dan blijven er van de 27 opvolgers nog 22 over waarvan we aannemen dat dit de toekomstige A+B-opvolgers zijn 2). Voor de toekomst is derhalve te verwachten dat van de 76 bedrijven waarvan het bedrijfshoofd het beroep gaat beëindigen, er 22 opvolgers het bedrijf in de A+B-groep zullen voortzetten. Dit komt neer op 29%, hetgeen minder is dan de laatste jaren toen 36% van de bij beroepsbeëindiging betrokken bedrijven in de A+B-groep is voortgezet.

Zoals we hiervoor hebben gezien is vooral de beroepsbeëindiging van invloed op de vermindering van het aantal bedrijven van oudere bedrijfshoofden. In de groep jongere bedrijfshoofden (< 50 jaar) verminderde het aantal bedrijven door beroepsverandering van bedrijfshoofden. De afgelopen jaren zijn 9 A+B-bedrijfshoofden van beroep veranderd; zij hebben allemaal hun bedrijf voortgezet in de C-groep (zie tabel 6, blz. 16). Van deze z.g. "beroepsveranderaars" waren er 7 jonger dan 50 jaar, voor alle bedrijfshoofden < 50 jaar in 1965 (94) komt dit neer op een vermindering van 1,5% per jaar.

Indien deze beroepsverandering in hetzelfde tempo doorgaat, dus met 1,5% per jaar, zal het aantal A+B-bedrijven met thans een bedrijfshoofd < 50 jaar over 15 jaar zijn verminderd van 79 (in 1970) tot 63. Gezien de ontwikkelingen in de landbouw en de gunstige perspectieven buiten de landbouw in dit gebied mogen we echter wel een sterkere vermindering verwachten. Wanneer het percentage van de beroepsverandering op b.v. 2% per jaar wordt gesteld, kan een vermindering tot ± 58 bedrijven worden verwacht. Wat de huidige bedrijfsomvang betreft lijkt dit niet onwaarschijnlijk, immers 16 bedrijven van bedrijfshoofden < 50 jaar hebben een omvang van minder dan 70 s.b.e. (zie bijlage 36) en zullen wanneer zij willen meekomen zeker moeten uitbreiden en zijn anders gedoemd te verdwijnen. Bovendien zijn 9 bedrijven niet groter dan 70-90 s.b.e. waarvoor in zekere zin hetzelfde geldt.

Resumerend kan volgens voorgaande veronderstellingen het aantal A+B-bedrijven in de komende 15 jaar verminderen van 155 (1970) tot ± 80, hetgeen een vermindering zou betekenen van 4,3% per jaar. Vergelijken we dit mogelijke toekomstige aantal A+B-bedrijven met de indeling van de bedrijven naar bedrijfsomvang (bijlage 36), dan blijkt dit overeen te komen met het aantal bedrijven met 100 of meer s.b.e. plus de helft

---

1) De overweging voor dit vrij lage percentage is dat de bedrijven met "opvolger onbekend" niet zwaar zijn meegeteld en verder dat de bedrijven groter zijn dan in het recente verleden.

2) De laatste jaren zijn vrijwel evenveel A+B-bedrijven door vreemden voortgezet als er opvolgers het bedrijf als C-bedrijf hebben voortgezet, zodat we de opvolging door anderen dan zoons buiten beschouwing hebben gelaten.

van het aantal bedrijven met 90-100 s.b.e.

Wanneer het aantal A+B-bedrijven in 1985 tot ± 80 zou zijn verminderd, kan de gemiddelde bedrijfsgrootte omstreeks 27 à 28 ha bedragen. Wat de oppervlakte cultuurgrond betreft is aangenomen dat het grondgebruik in de C-, D- en S-groepen gelijk blijft (ca. 350 ha in 1970). Het grondgebruik in de A+B-groep (2 420 ha in 1970) zal door onttrekking voor woningbouw, industrie, recreatie en wegenaanleg waarschijnlijk de 2 200 à 2 250 ha niet te boven gaan.

Het is technisch gezien niet onmogelijk dat de arbeidsproduktiviteit in de toekomst in gelijk mate zal toenemen als in het jongste verleden. Bij een toekomstige vermindering van het aantal arbeidskrachten met ± 4,5% per jaar 1) zullen er in 1985 nog ± 100 vaste mannelijke arbeidskrachten in de "Roerstreek" in de landbouw werkzaam zijn. Dit lijkt eerder haalbaar dan de andere factor die de arbeidsproduktiviteit mede bepaalt, nl. een uitbreiding van de produktie met 2% per jaar. Een dergelijke uitbreiding betekent een vergroting van de produktie op de A+B-bedrijven van 18 800 s.b.e. tot ± 25 000 s.b.e.; het is thans nog niet zonder meer duidelijk waar een dergelijke uitbreiding vandaan zal moeten komen. We kunnen hierbij denken aan een verdere intensivering van het grondgebruik (b.v. tuinbouw) en aan uitbreiding van de niet aan de grond-gebonden produktie (veredeling).

1) Bij een vermindering van het aantal bedrijven met ruim 4% per jaar is dit wel aannemelijk.

Samenvatting

1. De ruilverkaveling "Roerstreek" ligt ten zuiden van Roermond, aan weerszijden van de Roer, omvat grondgebied van acht gemeenten en behoort tot twee landbouwgebieden. De bodem bestaat uit oude en jonge rivierkleigronden uiteenlopend van zware zavel tot zandgronden.
   Het gebied wordt aan de zuidzijde begrensd door gereedgekomen en in uitvoering zijnde ruilverkavelingen en aan de andere zijden door bestaande bebouwing, uitbreidingsplannen en industrieterreinen.

2. Het aantal inwoners in het gebied neemt voortdurend toe, aanvankelijk vooral door de natuurlijke aanwas, vanaf 1968 echter vooral door vestigingsoverschotten. De voornaamste gemeenten in het gebied - St. Odiliënberg en Melick c.a. - die het meest gunstig liggen t.o.v. Roermond groeien steeds meer uit tot forensenplaatsen.

3. Doordat de totale beroepsbevolking steeds toeneemt en het aantal agrariërs vermindert, is de betekenis van de agrarische beroepsbevolking verminderd van rond een vijfde in 1960 tot naar schatting ± 10% van de totale beroepsbevolking in 1970. Van de agrariërs is vooral het aantal meewerkende zoons aanzienlijk verminderd.

4. Van grote, regionale betekenis voor de werkgelegenheid is het industrieterrein "Heide" dat grotendeels in de gemeente Melick c.a. is gelegen. Voorheen was het gebied voor niet-agrarische werkgelegenheid vooral aangewezen op Roermond. Verder is de pendel naar Duitsland van wisselende betekenis.

5. Wat betreft de ruimtelijke ontwikkeling zal het gebied behalve met aanzienlijke dorpsuitbreidingen (Melick, St. Odiliënberg) geconfronteerd worden met de aanleg van een nieuwe weg die het gebied zal doorsnijden. Hiernaast zullen verdere voorzieningen op het punt van de dagrecreatie eveneens de aandacht vragen.

6. Het aantal landbouwbedrijven (C.B.S.-indeling) is in drie gemeenten van het gebied alsook in het landbouwgebied van 1947 tot 1969 sterker verminderd dan in de provincie (resp. ± 46 en ± 60%).

7. De grondgebruikers die in het ruilverkavelingsgebied wonen exploiteren bijna 2 800 ha grond, hiervan is 88% in gebruik bij A+B-bedrijven. Ruim twee vijfde van de 270 geregistreerden behoort tot de C- en D-groep. Het aantal C- en D-bedrijven is de laatste jaren niet veranderd.

8. In de periode 1965-1970 is het aantal A+B-bedrijven verminderd van 175 tot 155, dit komt neer op 2,4% per jaar.
De bedrijven die uit de A+B-groep zijn verdwenen werden meest in de C- en D-groep voortgezet (21) en zes zijn geheel opgeheven. Deze vermindering van het aantal A+B-bedrijven was het gevolg van beroepsbeëindiging of van beroepsverandering van het bedrijfshoofd. Het aantal bedrijven is hierdoor met resp. 18 en 9 verminderd.

9. Van de 28 A+B-bedrijven waarvan het bedrijfshoofd het beroep heeft beëindigd zijn er 10 in de A+B-groep voortgezet, de meeste door een zoon (8). Alle boeren die van beroep zijn veranderd (9) hebben het bedrijf als nevenberoep aangehouden.

10. De zes opgeheven A+B-bedrijven waren alle kleiner dan 12 ha, hun grond (46 ha) is vrijwel geheel bij bestaande bedrijven gevoegd, alle bedrijfshoofden zijn gaan rusten en 3 van hen hebben gebruik gemaakt van de beëindigingsregeling van het O.- en S.-fonds.

11. De verandering in de bedrijfsgroottestructuur, de verdeling van het aantal A+B-bedrijven over de grootteklassen, betrof de afgelopen vijf jaar voornamelijk een vermindering van het aantal bedrijven van 5-10 ha. Bijna twee derde van de A+B-bedrijven is kleiner dan 15 ha. De gemiddelde oppervlakte is van 1965 tot 1970 met 2 ha toegenomen tot 15,6 ha. De belangrijkste oorzaak hiervan was de vermindering van het aantal kleine bedrijven.

12. In de periode van onderzoek is 10% van de oppervlakte cultuurgrond vrijgekomen, voor een derde door opheffing van bedrijven, de rest door bedrijfsverkleiningen. De vrijgekomen grond is grotendeels gebruikt voor vergroting van bestaande A+B-bedrijven.

13. Van 1965 tot 1970 is op bijna drie vijfde (57%) van de A+B-bedrijven de oppervlakte cultuurgrond met 1 ha of meer veranderd. Voor bijna driekwart betrof dit een vergroting en voor ruim een kwart een verkleining van de oppervlakte cultuurgrond.

14. In 1970 was op de A+B-bedrijven slechts een kwart van de cultuurgrond in eigendom van de gebruikers. Er is weinig pacht van ouders (5%). Volgens vroegere gegevens (1966) zijn particulieren of rechtspersonen de belangrijkste verpachters.
De A+B-bedrijven hadden in 1970 gemiddeld 15 kavels met een gemiddelde grootte van 1,05 ha. Bijna twee derde van de bedrijven had 10 of meer kavels.

15. Het grondgebruik op de A+B-bedrijven is van 1965 tot 1970 slechts weinig veranderd. Het percentage bouwland is iets verminderd (tot 55%), de percentages grasland en tuinland zijn iets toegenomen (resp. tot 34 en 10%). In geen enkele vorm van grondgebruik was derhalve een duidelijke ontwikkeling waar te nemen.

16. Op grond van het percentage s.b.e. voor akkerbouw, rundveehouderij, tuinbouw en veredeling per bedrijf zijn de A+B-bedrijven in 5 "bedrijfstypen" verdeeld. Dit zijn voor elk van de genoemde bedrijfstakken één type plus een groep "overige bedrijven". Een vijfde van de bedrijven was meest op de akkerbouw gericht en eveneens een vijfde meest op de tuinbouw, een kwart kon rundveehouderijbedrijf genoemd worden en 12% "veredelingsbedrijven". Ten opzichte van 1965 is het aantal "veredelingsbedrijven" toegenomen en is het aantal "overige bedrijven" het meest verminderd. Een duidelijke ontwikkeling naar één bepaalde richting was echter nog niet te bespeuren.

17. De oppervlakte bouwland is de laatste jaren met 5% verminderd. In het bouwplan nemen de suikerbieten een grote plaats in. Meer dan een kwart (28%) van de A+B-bedrijven hebben 10 ha of meer bouwland.

18. In beide jaren van onderzoek werd op ruim een derde (70%) van de A+B-bedrijven tuinbouw aangetroffen. Voor ongeveer een kwart van de bedrijven bestond de tuinbouw alleen uit asperges. De oppervlakte tuinbouwgewassen is toegenomen van 190 tot 280 ha, voornamelijk door teelten die dicht bij de akkerbouwgewassen liggen. De oppervlakte asperges is toegenomen van 73 tot 82 ha, het aantal bedrijven is iets verminderd. De aspergeteelt blijft nagenoeg beperkt tot de bedrijven < 20 ha. Het areaal glas is uitgebreid van 1,20 tot 1,77 ha.

19. De laatste vijf jaar is de oppervlakte grasland iets toegenomen, het aantal bedrijven met melkvee is sterk verminderd en het aantal met weidemestvee relatief gelijk gebleven. Op een aantal A+B-bedrijven is het melkvee afgestoten en alleen de vetweiderij overgebleven. Het aantal melkkoeien in het gebied is dan ook verminderd waartegenover aanzienlijk meer weidemestvee is gekomen.
Doordat het aantal bedrijven met melkvee sterker is verminderd dan het aantal melkkoeien is het aantal melkkoeien per bedrijf toegenomen van 7 tot 11. Ook het aantal melkkoeien per 100 ha grasland is iets toegenomen. Op slechts 18 van de 84 bedrijven hield men in 1970 15 of meer koeien.
De vetweiderij speelt een grote rol en komt op drie vijfde van de bedrijven voor, het gemiddeld aantal dieren per bedrijf is sterk toegenomen (van 7 tot 15).

20. In elke sector van de dierlijke veredelingsproduktie is de laatste jaren het aantal dieren toegenomen, uitgezonderd het aantal leghennen dat gelijk bleef. Voor de veredelingsproduktie geldt dat de eenheden groter zijn geworden en het aantal bedrijven waarop deze worden aangetroffen doorgaans is verminderd. De varkensfokkerij is verreweg de belangrijkste veredelingstak, deze tak is de laatste jaren sterk uitgebreid.

21. De totale landbouwproduktie van de groep A+B-bedrijven is, gemeten in s.b.e., de laatste vijf jaar gegroeid met gemiddeld ca. 3% per jaar. Hiertoe hebben vooral de veredeling en de tuinbouw bijgedragen en in mindere mate de rundveehouderij terwijl de akkerbouwproduktie gelijk bleef.
De akkerbouw is nog de grootste produktietak (31% van het totaalaantal s.b.e.), dan volgen de rundveehouderij (26%), de tuinbouw (25%) en de veredeling (18%).
De omvang van de A+B-bedrijven was in 1970 gemiddeld 121 s.b.e. per bedrijf, dit was 30% groter dan in 1965. In volgorde van belangrijkheid kwam deze vergroting tot stand door oppervlaktevergroting, uitbreiding van de veredelingsproduktie en intensivering van het grondgebruik.

22. De vaste mannelijke arbeidsbezetting op de A+B-bedrijven is van 1965 tot 1970 meer afgenomen dan het aantal bedrijven. Vooral het aantal meewerkende zoons is sterk verminderd. De vaste bezetting bestaat voor vier vijfde uit bedrijfshoofden en voor 11% uit meewerkende zoons. Driekwart van de bedrijven zijn "eenmansbedrijven".
De arbeidsproduktiviteit is van 1965 tot 1970 met + 6,5% per jaar toegenomen van 68 tot 94 s.b.e. per vaste mannelijke arbeidskracht.

23. De leeftijdsopbouw van de bedrijfshoofden vertoont een geringe veroudering. In 1965 was 46% 50 jaar of ouder, in 1970 was dit 49%. De laatste jaren bleef het aantal jonge opvolgers beperkt en heeft een aantal jonge bedrijfshoofden door beroepsverandering de A+B-groep verlaten.
Op minder dan een derde van de bedrijven met een bedrijfshoofd $\geq$ 50 jaar is een opvolger te verwachten. In het jongste verleden was de opvolging maar weinig hoger dan een derde.

24. Op grond van de ontwikkelingen in het jongste verleden en uitgegaan van een aantal veronderstellingen omtrent opvolging en beroepsverandering zou het aantal A+B-bedrijven kunnen verminderen van 155 in 1970 tot $\pm$ 80 in 1985. De gemiddelde bedrijfsgrootte kan dan 27 à 28 ha zijn.
Een toekomstige stijging van de arbeidsproduktiviteit, gelijk aan die in het jongste verleden, zal vooral aan de uitbreiding van de produktie zware eisen stellen.

BIJLAGE 1

De bevolking sinds 1910 1)

	Aantal inwoners in de gemeente			Indexcijfers (1947 = 100)				
	Linne	Sint Odiliënberg	Melick en Herkenbosch	Linne	Sint Odiliënberg	Melick en Herkenbosch	Limburg	Nederland
1947	2 020	1 368	2 458	100	100	100	100	100
1950	2 116	1 437	2 552	105	105	104	106	104
1955	2 286	1 458	2 722	113	107	111	117	111
1960	2 672	1 656	3 343	132	121	136	129	119
1965	2 972	1 947	4 096	147	142	167	139	127
1970	3 269	2 471	5 439	162	181	221	146	135
1971	3 310	2 630	5 722	164	192	233		

1) 1947 en 1960 per 31 mei, de overige jaren per 1 januari.

Bron: C.B.S.

BIJLAGE 2

Geboorten- en vestigingsoverschotten 1)

	Linne		Sint Odiliënberg		Melick en Herkenbosch	
	geboorten-overschot	vestigings-overschot	geboorten-overschot	vestigings-overschot	geboorten-overschot	vestigings-overschot
1946 - 1950	244	31	152	- 68	269	5
1951 - 1955	221	- 39	100	- 18	238	162
1956 - 1960	212	152	99	86	301	85
1961 - 1965	205	138	155	186	336	579
1966	53	39	44	-	85	48
1967	26	7	31	38	74	46
1968	43	- 5	22	168	71	439
1969	36	18	48	75	83	306
1970	32	9	43	116	90	193

1) Levend geboren minus overleden, vestiging minus vertrek.

Bron: C.B.S.

BIJLAGE 3

De mannelijke beroepsbevolking naar bedrijfstak

	Linne				Sint Odiliënberg				Melick en Herkenbosch			
	1947		1960		1947		1960		1947		1960	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Land- en tuinbouw	110	17	55	7	216	47	115	23	277	34	155	17
Bosbouw	6	1	1	0	9	2	5	1	25	3	12	1
Ontginning 1)	1	0	-	-	-	-	3	1	11	1	1	0
Visserij en jacht	1	0	-	-	-	-	1	0	2	0	2	0
Delfstoffenwinning	109	17	126	16	30	7	71	14	30	4	115	12
Industrie en ambacht	167	26	285	37	56	12	111	22	185	23	282	30
Bouwnijverheid	59	9	91	12	22	5	44	9	69	9	111	12
Openbare nutsbedrijven	5	1	5	1	7	2	7	1	-	-	9	1
Handel, bank, enz.	61	9	104	14	48	10	88	17	51	6	89	10
Vervoer	51	8	30	4	20	4	20	4	46	6	42	4
Dienstverlening	36	5	49	6	33	7	31	6	56	7	91	10
Onbekend	-	-	1	0	-	-	1	0	2	0	4	0
Tijdelijk niet-werkend	8	1	-	-	4	1	-	-	16	2	6	1
Militaire dienst	39	6	21	3	14	3	9	2	37	5	20	2
Totaal	653	100	768	100	459	100	506	100	807	100	939	100

1) Incl. cult. technische werken.

Bron: C.B.S. Volks- en beroepstelling 1947.
Algemene volkstelling 1960.

BIJLAGE 4

Mannelijke agrarische beroepsbevolking

Gemeente	Categorie	Aantal personen				
		volks- en beroepstelling		vaste arbeidskrachten op de bedrijven		
		1947	1960	1960	1967	1969 1)
Linne	zelfstandigen	72	41	42	38	44
	zoons	28	11	18	5	1
	inw. familieleden				2	3
	vreemden	10	3	9	9	8
	Totaal	110	55	69	54	56
St. Odiliënberg	zelfstandigen	114	79	83	63	69
	zoons	67	19	38	13	8
	inw. familieleden				3	5
	vreemden	35	17	13	3	3
	Totaal	216	115	134	82	85
Melick en Herkenbosch	zelfstandigen	147	117	115	96	106
	zoons	86	31	55	15	14
	inw. familieleden				3	5
	vreemden	44	7	7	1	2
	Totaal	277	155	177	115	127

1) In dit jaar zijn naast de vaste arbeidskrachten geen tijdelijke arbeidskrachten geteld zoals in beide andere jaren. Hierdoor is het aantal arbeidskrachten (ook elders) in 1969 hoger dan in 1967.

Bron: C.B.S. Volks- en beroepstellingen (1947 en 1960).
Landbouwtellingen (1960, 1967 en 1969).

BIJLAGE 5

De mannelijke beroepsbevolking, forensisme en werkgelegenheid

		Aantal mannen					
		agrariërs 1)		niet-agrariërs		totaal	
		1947	1960	1947	1960	1947	1960
Linne							
Mannelijke beroepsbevolking 2)		118	56	488	691	606	747
Inkomende forensen 3)	+	7	4	96	79	103	83
		125	60	584	770	709	830
Uitgaande forensen	-	1	-	143	486	144	486
Werkgelegenheid		124	60	441	284	565	344
Sint Odiliënberg							
Mannelijke beroepsbevolking 2)		225	124	216	373	441	497
Inkomende forensen 3)	+	6	5	16	9	22	14
		231	129	232	382	463	511
Uitgaande forensen	-	5	2	133	299	138	301
Werkgelegenheid		226	127	99	83	325	210
Melick en Herkenbosch							
Mannelijke beroepsbevolking 2)		315	170	439	743	754	913
Inkomende forensen 3)	+	13	6	26	112	39	118
		328	176	465	855	793	1 031
Uitgaande forensen	-	10	4	191	481	201	485
Werkgelegenheid		318	172	274	374	592	546

1) Incl. bosbouw en ontginning, visserij en jacht.
2) Excl. tijdelijk niet-werkenden en militaire dienst.
3) Voor agrariërs 1960: excl. niet-dagelijks heen en weer reizenden.

Bron: C.B.S. Volks- en beroepstelling 1947.
Algemene volkstelling 1960.

BIJLAGE 6

De geregistreerden naar hoofdberoep

Gemeente/Gebied		oppervlakte cultuurgrond in ha		Landbouwers totaal aantal	aantal in de grootteklasse van					opp. cult. grond in ha		tuinders	landarbeiders	niet-agrariërs
		totaal	≥ 1 ha		0-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-20 ha	≥ 20 ha	totaal	gem. per bedrijf	aantallen		
Linne	1947	750	700	84	47	25	10		2	492	5,9	3	4	137
	1955	663	653	50	14	19	11	3	3	450	9,0	1	-	31
	1959	679	670	43	9	14	14	3	3	450	10,5	2	-	36
	1965 1)	716	713	36			14	10	5	461	12,8	3	-	26
St. Odiliënberg	1947	1 066	1 037	117	57	33	14		13	972	8,3	9	2	70
	1955	958	946	93	37	30	8	7	11	894	9,8	10	-	24
	1959	958	950	72	18	25	10	9	10	857	11,9	9	-	39
	1965 1)	908	903	60			11	7	10	801	13,4	11	1	32
Melick en Herkenbosch	1947	1 333	1 294	172	71	74	17		10	1 275	7,4	1	4	125
	1955	1 377	1 361	149	51	67	10	7	14	1 319	8,9	1	-	42
	1959	1 421	1 404	108	17	46	23	9	13	1 272	11,8	-	-	70
	1965 1)	1 333	1 322	95			23	8	16	1 207	12,7	4	-	52
Land van Montfort	1947	11 536	11 062	1 502	728	525	176		73	10 459	7,0	31	28	1 432
	1955	10 556	10 410	1 156	394	501	132	57	72	9 588	8,3	27	3	393
	1959	10 727	10 588	919	205	372	196	80	66	9 329	10,2	26	4	539
	1965 1)	10 520	10 455	792	150	249	219	92	82	9 054	11,4	49	5	403
Limburg	1947	146 276	140 970	17 389	7 856	5 321	3 266		946	131 473	7,6	2 282	728	16 351
	1955	141 180	139 110	14 830	5 032	5 575	2 348	1 076	799	126 741	8,5	2 499	233	4 926
	1959	141 598	139 262	12 658	3 104	4 878	2 662	1 224	790	123 431	9,8	2 695	263	7 321
	1965 1)	135 228	133 605	11 339	2 686	3 738	2 756	1 260	899	116 553	10,3	3 600	147	4 921

1) Voor 1965 is de verdeling over de grootteklassen per gemeente alleen bekend van alle beroepen te zamen: ter oriëntatie zijn de grootteklassen ≥ 10 ha opgenomen.

N.B. 1947 t/m 1959 alleen aantal bedrijven met cultuurgrond. 1965 ook zonder cultuurgrond.

BIJLAGE 7

Geregistreerde telplichtigen: ruilverkaveling Roerstreek

	Aantal geregistreerden												Percentage A- en B-bedrijven	
	totaal		in de beroepsgroep											
			A		B		C		D		S			
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Zonder cultuurgrond	4	6	-	-	1	1	3	3	-	2	-	-	1	1
< 1 ha	24	28	-	1	-	1	15	15	9	11	-	-	-	1
1 - < 3 ha	58	44	7	6	-	-	25	20	23	14	3	4	4	4
3 - < 5 ha	30	30	7	5	2	1	14	17	6	7	1	-	5	4
5 - < 7 ha	30	25	20	11	3	1	5	8	2	5	-	-	13	8
7 - < 10 ha	47	30	37	22	3	3	6	3	1	2	-	-	23	16
10 - < 12 ha	28	27	25	24	1	1	1	1	1	1	-	-	15	16
12 - < 15 ha	22	26	19	24	1	1	2	1	-	-	-	-	11	16
15 - < 20 ha	24	24	23	21	1	3	-	-	-	-	-	-	14	15
20 - < 30 ha	9	12	8	11	-	-	1	1	-	-	-	-	5	7
30 - < 40 ha	9	8	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
40 - < 50 ha	6	7	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5
50 - < 80 ha	2	3	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Totaalaantal bedr.	293	270	163	143	12	12	72	69	42	42	4	4		
Perc. bedrijven	100	100	56	53	4	4	25	26	14	16	1	1	100	100
Opp. cult. grond in ha	2736	2767	2286	2308	100	112	245	226	96	114	9	7		
Perc. cult. grond	100	100	84	84	4	4	9	8	3	4	0	0		

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 8

Geregistreerde telplichtigen: deelgebied Melick

	Aantal geregistreerden											
	totaal		in de beroepsgroep									
			A		B		C		D		S	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Zonder cultuurgrond	3	4	-	-	1	1	2	1	-	2	-	-
< 1 ha	16	16	-	-	-	1	11	8	5	7	-	-
1 - < 3 ha	25	18	2	-	-	-	12	10	10	7	1	1
3 - < 5 ha	16	19	4	3	1	1	8	11	3	4	-	-
5 - < 7 ha	11	11	7	6	3	-	1	4	-	1	-	-
7 - < 10 ha	24	17	17	10	2	2	4	3	1	2	-	-
10 - < 12 ha	14	17	13	16	-	-	1	-	-	1	-	-
12 - < 15 ha	9	6	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-
15 - < 20 ha	7	10	6	8	1	2	-	-	-	-	-	-
20 - < 30 ha	3	2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
30 - < 40 ha	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
40 - < 50 ha	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
50 - < 80 ha	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaalaantal bedr.	135	127	68	58	8	7	39	37	19	24	1	1
Perc. bedrijven	100	100	50	46	6	5	29	29	14	19	1	1
Opp. cult. grond in ha	1132	1112	918	873	62	57	110	114	40	66	3	3
Perc. cult. grond	100	100	81	79	5	5	10	10	4	6	0	0

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 9

Geregistreerde telplichtigen: deelgebied Odiliënberg

	Aantal geregistreerden											
	totaal		in de beroepsgroep									
			A		B		C		D		S	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Zonder cultuurgrond	1	2	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
< 1 ha	8	12	-	1	-	-	4	7	4	4	-	-
1 - < 3 ha	33	26	5	6	-	-	13	10	13	7	2	3
3 - < 5 ha	14	11	3	2	1	-	6	6	3	3	1	-
5 - < 7 ha	19	14	13	5	-	1	4	4	2	4	-	-
7 - < 10 ha	23	13	20	12	1	1	2	-	-	-	-	-
10 - < 12 ha	14	10	12	8	1	1	-	1	1	-	-	-
12 - < 15 ha	13	20	10	18	1	1	2	1	-	-	-	-
15 - < 20 ha	17	14	17	13	-	1	-	-	-	-	-	-
20 - < 30 ha	6	10	5	9	-	-	1	1	-	-	-	-
30 - < 40 ha	6	5	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-
40 - < 50 ha	3	4	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-
50 - < 80 ha	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaalaantal bedr.	158	143	95	85	4	5	33	32	23	18	3	3
Perc. bedrijven	100	100	60	59	2	4	21	22	15	13	2	2
Opp. cult. grond in ha	1604	1655	1368	1435	38	55	135	112	56	48	7	5
Perc. cult. grond	100	100	85	87	2	3	9	7	4	3	0	0

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 10

Nevenberoepen van de B-, hoofdberoepen van de C- en vorige beroepen van de D-geregistreerden

	Aantal geregistreerden in de groep					
	B		C		D	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Zelfstandig agrariër					27	24
Land- en tuinbouwarbeider	1	1	1	2	-	-
Landbouw verwant zelfstandig	3	4	13	12	1	1
Landbouw verwant in loondienst	3	2	1	2	-	-
Verzorgende beroepen (lokaal)	4	4	10	13	2	1
Grondbewerker, gemeentearbeider enz.	-	-	3	2	2	3
Transportarbeider	-	-	3	5	-	-
Bouwvakarbeider	-	-	5	4	1	-
Arbeider in agrarische industrie	1	1	1	1	2	-
Overige industriearbeiders	-	-	29	21	4	8
Overige arbeiders	-	-	-	2	1	-
Overige niet-agrarische beroepen	-	-	6	5	1	-
Invalide					1	5
Totaal	12	12	72	69	42	42

Bron: Landbouwtellingformulieren en zegslieden.

BIJLAGE 11

Wijzigingen in bedrijfsleiding en beroepsgroep in de periode 1965-1970 1)

	Omschrijving 1965	Aantal bedrijven in 1970										
		totaal	met hetzelfde bedrijfshoofd					met een ander bedrijfshoofd				
			tot.	A+B	C	D	S	tot.	A+B	C	D	S
	5 ha	15	15	12	3	-	-	-	-	-	-	-
	5 - < 10 ha	61	54	40	5	9	-	7	5	1	1	-
	10 - < 15 ha	44	37	36	1	-	-	7	7	-	-	-
	15 - < 20 ha	24	22	21	-	1	-	2	2	-	-	-
	20 - < 40 ha	17	13	13	-	-	-	4	4	-	-	-
	40 - < 80 ha	8	6	6	-	-	-	2	2	-	-	-
A	Totaal	169	147	128	9	10	-	22	20	1	1	-
	Leeftijd:											
+	< 40 jr.	48	46	41	5	-	-	2	2	-	-	-
	40 - < 45 jr.	22	21	20	1	-	-	1	1	-	-	-
B	45 - < 50 jr.	24	22	21	1	-	-	2	2	-	-	-
	50 - < 55 jr.	27	25	24	-	1	-	2	1	-	1	-
	55 - < 60 jr.	25	21	16	2	3	-	4	4	-	-	-
	60 - < 65 jr.	9	6	2	-	4	-	3	2	1	-	-
	≥ 65 jr.	14	6	4	-	2	-	8	8	-	-	-
	Type 1	31	26	24	-	2	-	5	5	-	-	-
	2	30	25	18	4	3	-	5	5	-	-	-
	3	7	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	4	46	42	37	1	4	-	4	3	-	1	-
	5	55	47	42	4	1	-	8	7	1	-	-
	Gebied: Melick	75	69	56	6	7	-	6	6	-	-	-
	Odiliënberg	94	78	72	3	3	-	16	14	1	1	-
C	- totaal	63	60	3	53	4	-	3	-	1	2	-
D	- totaal	23	20	-	-	20	-	3	-	-	3	-
S	- totaal	4	3	-	-	-	3	1	-	-	-	1

1) Hierbij ook opgenomen de bedrijven zonder wijzigingen.

Bron: Landbouwtellingformulieren en zegslieden.

BIJLAGE 12

De opgeheven bedrijven in de periode 1965–1970

	Omschrijving 1965	Aantal bedrijven dat is opgeheven					
		totaal	met als reden: gaan rusten 1)	overlijden	geen tuinbouw meer	grond losgelaten	overige redenen
	< 5 ha	2	2 (1)	–	–	–	–
	5 – < 10 ha	2	2 (1)	–	–	–	–
	10 – < 15 ha	2	2 (1)	–	–	–	–
A	totaal	6	6 (3)	–	–	–	–
+	Leeftijd:						
	55 – < 60 jr.	3	3 (2)	–	–	–	–
B	60 – < 65 jr.	3	3 (1)	–	–	–	–
	Type 2	1	1 (1)	–	–	–	–
	3	1	1	–	–	–	–
	5	4	4 (2)	–	–	–	–
	Gebied: Melick	1	1	–	–	–	–
	Odiliënberg	5	5 (3)	–	–	–	–
C	– totaal	9	–	–	2	5	2
D	– totaal	19	–	4	4	11	–

1) Tussen haakjes ( ) waarvan via O.- en S.-fonds.

BIJLAGE 13

Bedrijven met een ander bedrijfshoofd (overgedragen A+B-bedrijven)

Omschrijving 1965 A- + B-bedrijven	Aantal, ook in 1970, A- + B-bedrijven met als reden van overdracht								
	rusten, ouderdom		overlijden			opheffing maatschap 1)		vorming maatschap	bedrijfsverand. in blok
	bedrijf is overgenomen door 2)								
	Z	F	Z	V	W	F	V	Z	Z
5 – < 10 ha	1	–	–	1	1	–	–	2	–
10 – < 15 ha	3	1	1	–	1	–	–	1	–
15 – < 20 ha	1	–	–	–	–	–	–	–	1
≥ 20 ha	2	–	–	–	–	3	1	–	–
Totaal	7	1	1	1	2	3	1	3	1
Leeftijd:									
< 50 jr.	–	–	–	–	1	2	1	1	–
50 – < 65 jr.	4	–	–	–	–	–	–	2	1
≥ 65 jr.	3	1	1	1	1	1	–	–	–
Type 1	3	–	1	–	–	1	–	–	–
2	–	–	–	1	1	–	–	3	–
4	1	–	–	–	–	2	–	–	–
5	3	1	–	–	1	–	1	–	1
Gebied: Melick	4	–	–	–	–	1	–	–	1
Odiliënberg	3	1	1	1	2	2	1	3	–

1) Zonder generatieverschil. 2) Z = zoon, F = familie, V = vreemde, W = weduwe.
Bron: Landbouwtellingformulieren en zegslieden.

BIJLAGE 14

Nieuwe bedrijven

	Aantal nieuw geregistreerden			
		in de beroepsgroep		
	totaal	A+B	C	D
Grootteklasse in 1970				
< 1 ha	5	-	3	2
1 - < 5 ha	3	1	2	-
10 - < 15 ha	2	2	-	-
≥ 40 ha	1	1	-	-
Totaal	11	4	5	2
Reden van registratie				
houden van vee	3	-	3	-
koop of pacht van los land	3	-	2	1
splitsing, afsplitsing	4	4	-	-
tuinbouwteeltvergunning	1	-	-	1
Oppervl. cultuurgrond in ha	76	70	5	1

Bron: Landbouwtellingformulieren en zegslieden.

BIJLAGE 15

Bestemming van de grond van opgeheven bedrijven

Bestemming van de grond	Oppervlakte cultuurgrond in 1965 in gebruik (in ha)			
	totaal	bij de bedrijven in groep		
		A+B	C	D
Naar bestaande (landbouw-)bedrijven	79	45	11	23
Uitbreidingsplan	1	-	1	-
Zelf gehouden, niet meer telplichtigen	5	2	0	3
Totaal	85	47	12	26

Bron: Landbouwtellingformulieren en zegslieden.

BIJLAGE 16

Verandering in de bedrijfsgrootte (met 1 ha of meer)

A. Vergroting

In beide jaren	Omschrijving 1970	Aantal bedrijven dat is veranderd totaal	met een oppervlakte van 1 -< 3 ha	3 -< 5 ha	5 -< 7 ha	7 -< 10 ha	≥ 15 ha	Opp. van de verandering in ha
	< 5 ha	1	1	-	-	-	-	1
	5 -< 10 ha	12	11	1	-	-	-	21
	10 -< 15 ha	23	19	3	1	-	-	51
	15 -< 20 ha	11	7	1	3	-	-	33
	20 -< 40 ha	10	4	1	1	3	1	63
A	≥ 40 ha	4	1	1	-	-	2	55
+	Totaal	61	43	7	5	3	3	224
B	Type 1	13	7	1	2	-	3	96
	2	9	7	2	-	-	-	16
	3	5	4	1	-	-	-	12
	4	17	11	3	3	-	-	47
	5	17	14	-	-	3	-	53
	Gebied:							
	Melick	25	17	5	2	-	1	74
	Odiliënberg	36	26	2	3	3	2	150
C	- totaal	6	6	-	-	-	3	9

B. Verkleining

	< 5 ha	2	1	-	1	-	-	7
	5 -< 10 ha	7	5	1	-	1	-	21
	10 -< 15 ha	5	5	-	-	-	-	11
	15 -< 20 ha	3	3	-	-	-	-	4
	20 -< 40 ha	5	1	2	2	-	-	21
A	≥ 40 ha	1	1	-	-	-	-	1
+	totaal	23	16	3	3	1	-	65
B	Type 1	4	3	-	1	-	-	11
	2	8	6	1	1	-	-	17
	3	3	-	1	1	1	-	20
	4	4	4	-	-	-	-	6
	5	4	3	1	-	-	-	11
	Gebied:							
	Melick	14	12	1	-	1	-	33
	Odiliënberg	9	4	2	3	-	-	32
C	- totaal	10	6	2	1	1	-	30
D	- totaal	13	9	4	-	-	-	31
S	- totaal	1	1	-	-	-	-	1

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 17

Eigendom en pacht 1970 (A- + B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal bedr. met cultuur grond	Oppervl. cultuur-grond	Percentage eigen-dom	Percentage pacht	Percentage van de pacht gepacht van ouders	Aantal bedrijven met de cultuurgrond 100% eigendom	≥ 50% eigendom	> 50% pacht	100% pacht
< 5 ha	14	39	40	60	19	3	3	7	1
5 - 10 ha	37	287	23	77	6	-	3	33	1
10 - 15 ha	50	607	28	72	7	3	6	36	5
15 - 20 ha	24	420	21	79	6	-	4	15	5
20 - 40 ha	19	547	25	75	3	-	4	11	4
≥ 40 ha	10	519	23	77	3	-	2	5	3
bedrijfstype 1	31	549	32	68	4	-	5	22	4
" 2	32	380	27	73	8	1	8	22	1
" 3	18	137	33	67	11	3	2	10	3
" 4	41	804	15	85	5	1	4	27	9
" 5	32	549	28	72	4	1	3	26	2
Gebied: Melick	64	930	18	82	8	2	8	49	5
Odiliënberg	90	1490	29	71	3	4	14	58	14
Totaal	154	2419	25	75	5	6	22	107	19

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 18

Bedrijfsverkaveling 1970 (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal bedrijven met cult. grond	Oppervl. cultuur-grond	Aant. kavels totaal	Aant. kavels gem. per bedr.	Gemiddelde kavelgrootte	Aantal bedrijven met ..... kavels: 1	2-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-49
< 5 ha	14	39	73	5,2	0,54	2	4	7	1			
5 - 10 ha	37	287	482	13,0	0,60	1	2	9	10	8	5	2
10 - 15 ha	50	607	900	18,0	0,68		4	8	9	3	17	9
15 - 20 ha	24	420	458	19,1	0.92	1	2	2	5	3	6	5
20 - 40 ha	19	547	286	15,1	1,91	1	1	4	5	2	4	2
≥ 40 ha	10	519	103	10,3	5.04	2	4		1	1	1	1
bedrijfstype 1	31	549	433	14,0	1,27	2	4	5	7	8		5
" 2	32	380	423	13,2	0,90	1	3	9	7	2	9	1
" 3	18	137	170	9.4	0,81	2	3	6	4	1	1	1
" 4	41	804	664	16,2	1.21	2	5	6	6	5	11	6
" 5	32	549	612	19.1	0.90		2	4	7	1	12	6
Gebied: Melick	64	930	1264	19.8	0,74	3	2	6	9	11	19	14
Odiliënberg	90	1490	1038	11.5	1.44	4	15	24	22	6	14	5
Totaal	154	2419	2302	14,9	1.05	7	17	30	31	17	33	19

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 19

Ontwikkeling van het grondgebruik

Gemeenten, gebied, provincie		Oppervlakte cultuurgrond	percentage cultuurgrond in gebruik als		
			bouwland	grasland	tuinland
Linne	1947	751	60	37	3
	1950	740	52	45	3
	1955	663	51	42	7
	1960	682	51	42	7
	1965	718	43	49	8
	1970	679	44	47	9
St. Odiliënberg	1947	1 067	74	22	4
	1950	1 024	71	23	6
	1955	958	67	24	9
	1960	968	62	28	10
	1965	912	56	32	12
	1970	875	52	34	14
Melick en Herkenbosch	1947	1 335	78	20	2
	1950	1 272	74	24	2
	1955	1 377	73	24	3
	1960	1 417	66	30	4
	1965	1 332	60	33	7
	1970	1 310	55	35	10
Land van Montfort	1960	10 755	68	28	4
	1965	10 522	61	33	6
	1970	10 243	58	35	7
Limburg	1960	144 818	51	36	13
	1965	135 228	46	42	12
	1970	127 096	42	47	11

Bron: C.B.S.

BIJLAGE 20

Grondgebruik

Omschrijving	Aant. bedrijven met cultuurgrond		Oppervlakte cultuurgrond in ha		Percentage van de cultuurgrond 1)					
					bouwland		grasland		tuinland	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	16	14	54	39	49	29	22	35	29	35
5 - < 10 ha	63	37	489	287	61	59	27	23	12	16
10 - < 15 ha	46	50	547	607	61	60	33	30	6	9
15 - < 20 ha	24	24	411	420	62	55	31	34	7	11
20 - < 40 ha	17	19	500	547	54	51	38	40	6	7
≥ 40 ha	8	10	385	519	57	53	37	40	6	6
Totaal A+B	174	154	2 386	2 419	59	55	33	34	8	10
Type 1	31	31	523	549	72	70	21	24	7	5
2	31	32	284	380	45	44	22	20	33	35
3	7	18	55	137	62	59	27	26	11	12
4	46	41	762	804	51	46	46	49	2	3
5	59	32	762	549	62	59	33	36	5	5
Gebied:										
Melick	75	64	980	930	57	53	35	36	7	9
Odiliënberg	99	90	1 406	1 490	60	56	32	34	8	10
C-bedr. < 1 ha	15	15	7	7	21	15	20	25	57	60
≥ 1 ha	54	51	238	219	46	43	42	43	11	13
totaal	69	66	245	226	45	42	42	42	12	14
D-bedr. < 1 ha	9	11	5	5	23	15	31	17	46	68
≥ 1 ha	33	29	91	109	54	56	38	33	8	8
totaal	42	40	96	114	52	55	38	32	10	11
S-bedr. ≥ 1 ha	4	4	9	7	-	-	-	-	100	100

1) Verschil is braakland.
Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 21

Verdeling A- en B-bedrijven naar bedrijfstype

	Aantal bedrijven											
	totaal		van het type 1		2		3		4		5	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
Zonder cultuurgrond	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
< 1 ha	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
1 - < 3 ha	7	6	-	-	6	4	1	2	-	-	-	-
3 - < 5 ha	9	6	1	-	5	2	1	3	1	1	1	-
5 - < 7 ha	23	12	5	3	8	3	1	4	6	2	3	-
7 - < 10 ha	40	25	9	8	5	7	2	3	7	5	17	2
10 - < 12 ha	26	25	2	5	1	5	1	2	8	8	14	5
12 - < 15 ha	20	25	4	5	1	2	-	2	6	5	9	11
15 - < 20 ha	24	24	4	2	2	4	1	1	6	10	11	7
20 - < 30 ha	8	11	-	4	2	2	-	-	5	1	1	4
30 - < 40 ha	9	8	2	1	-	-	-	-	4	4	3	3
40 - < 80 ha	8	10	4	3	1	2	-	-	3	5	-	-
Gebied: Melick	76	65	9	11	9	13	4	8	29	25	25	8
Odilienberg	99	90	22	20	22	19	4	11	17	16	34	24
Totaalaantal bedr.	175	155	31	31	31	32	8	19	46	41	59	32
Percentage bedr.	100	100	18	20	18	21	4	12	26	26	34	21
Opp. cult. grond in ha	2386	2419	523	549	284	380	55	137	762	804	762	549
Perc. cultuurgrond	100	100	22	23	12	16	2	5	32	33	32	23

Bron: Landbouwtellingformulieren en L.E.I.

BIJLAGE 22

Bouwlandgebruik op A+B-bedrijven

Omschrijving	Oppervlakte bouwland in ha		Percentage bouwland beteeld met granen		aardappelen		suiker-bieten		voeder-bieten		overige gewassen	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	27	11	58	66	5	7	32	24	4	3	1	-
5 - < 10 ha	297	170	65	62	3	3	24	31	6	4	2	0
10 - < 15 ha	331	363	64	61	2	3	28	33	5	3	1	0
15 - < 20 ha	253	231	64	63	4	2	26	30	5	3	1	2
20 - < 40 ha	272	277	65	61	6	5	22	30	3	2	4	2
≥ 40 ha	220	275	58	51	11	12	23	33	2	1	6	3
Totaal	1 399	1 326	63	59	5	5	25	32	5	3	2	1
Type 1	378	382	59	58	11	8	24	32	3	1	3	1
2	128	169	66	52	4	6	26	34	2	1	2	7
3	34	81	61	64	2	3	29	29	7	4	1	-
4	386	370	67	62	2	4	24	31	5	3	2	0
5	473	324	64	61	3	4	26	30	5	3	2	2
Gebied: Melick	562	490	61	57	3	3	29	34	4	3	3	3
Odiliënberg	838	836	65	61	6	6	22	30	5	2	2	1

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 23

Bedrijven met tuinbouw

	Totaal aantal bedrijven		Aantal bedrijven met tuinbouw									
			totaal		waarvan met							
					alleen asperges 1)		tuinbouw in open grond en asperges		tuinbouw in open grond zond. asperges		glastb. + tuinb. open grond	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	17	15	12	10	2	2	4	2	-	1	6 (1)	5 (2)
5 - < 10 ha	63	37	48	31	12	5	31	23	5	3	-	-
10 - < 15 ha	46	50	32	35	8	10	17	19	7	6	-	-
15 - < 20 ha	24	24	14	16	4	7	5	5	5	4	-	-
20 - < 40 ha	17	19	11	10	3	1	1	1	7	8	-	-
≥ 40 ha	8	10	7	7	4	2	-	2	3	3	-	-
Totaal	175	155	124	109	33	27	58	52	27	25	6 (1)	5 (2)
Type 1	31	31	26	26	6	8	15	12	5	6	-	-
2	31	32	31	32	3	1	15	19	7	7	6 (1)	5 (2)
3	8	19	5	12	3	3	2	7	-	2	-	-
4	46	41	22	20	12	10	4	6	6	4	-	-
5	59	32	40	19	9	5	22	8	9	6	-	-
Gebied: Melick	76	65	59	50	20	16	32	29	6	4	1	1 (1)
Odiliënberg	99	90	65	59	13	11	26	23	21	21	5 (1)	4 (1)
C - totaal	72	69	40	44	17	16	16	15	7	12	-	1 (1)
D - totaal	42	42	23	23	12	12	3	5	8	6	-	-
S - totaal	4	4	4	4	-	-	1	1	3	3	-	-

1) Als tuinbouwgewas.

Tussen haakjes ( ) aantal bedrijven met ook asperges.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 24

Tuinbouwgewassen

Omschrijving	Tuinbouw in de open grond in ha												Tuinbouw onder glas			
			waarvan 1)													
	totaal		asperges		overige groente		pit- en steenvruchten				tuinbouwzaden		verwarmd		koud	
							appels en peren		overige							
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	15	12	5	5	6	5	2	1	2	1	-	-	0,29	0,42	0,91	1,35
5 - < 10 ha	57	47	29	20	10	9	10	11	7	4	-	-	-	-	-	-
10 - < 15 ha	36	56	20	34	6	11	6	5	3	3	-	1	-	-	-	-
15 - < 20 ha	29	44	11	16	2	4	10	15	4	7	1	0	-	-	-	-
20 - < 40 ha	29	39	2	2	2	4	16	20	8	7	-	5	-	-	-	-
≥ 40 ha	21	32	5	5	1	5	14	12	1	1	-	10	-	-	-	-
Totaal	186	230	73	82	27	39	58	63	24	23	1	16	0,29	0,42	0,91	1.35
Type 1	35	28	18	18	4	4	9	0	3	3	1	2	-	-	-	-
2	94	131	18	31	13	15	43	57	17	14	-	10	0,29	0,42	0,91	1,35
3	6	17	3	8	1	6	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
4	17	27	12	14	2	8	3	2	0	1	-	3	-	-	-	-
5	34	28	22	12	7	6	3	5	3	3	-	1	-	-	-	-
Gebied: Melick	65	87	45	50	12	14	4	6	3	1	-	13	-	-	0.15	0.17
Odiliënberg	121	143	28	32	15	25	54	57	21	22	1	4	0,29	0,42	0,76	1,18
C - totaal	30	32	23	17	3	5	2	2	3	4	-	2	-	-	-	0,11
D - totaal	11	13	5	7	0	3	4	1	1	2	-	0	-	-	-	-
S - totaal	9	7	0	0	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1) Bovendien 1965: klein fruit 4 ha (A+B), bloembollen 1 ha (A+B. boomkwekerijen 9 ha (S)).
1970: bloembollen 6 ha (A+B). boomkwekerijgewassen 7 ha (S).

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 25

Aspergeteelt

Omschrijving	Aantal bedrijven met asperges		Opp. asperges in ha totaal		w.v. op bedrijven met alleen asperges 1)		Opp. asperges naar ouderdom (in ha) 1965		1970 geplant in			
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	jonger dan 3 jaar	3 jaar en ouder	1970	1969	1968	1967 of eerder
< 5 ha	7	6	4,6	4.7	1,6	1,5	1.5	3,1	1.2	0.7	0,1	2,7
5 - < 10 ha	43	28	29,1	19,7	8,9	2.5	8.7	20.4	2.4	0,9	1,7	14,8
10 - < 15 ha	25	29	20,2	34,0	6,1	10.3	5.0	15.2	7.8	2,3	1.2	22.7
15 - < 20 ha	9	12	11.2	16,2	2,0	7,5	5.0	6.2	1.4	1,6	2.1	11,1
20 - < 40 ha	4	2	2.3	2,3	1,6	0.8	1.7	0.7	1.5	-	-	0,8
≥ 40 ha	4	4	5,2	4,9	5,2	2.4	1,7	3.5	0,9	1,0	-	3.0
Totaal	92	81	72,6	81.8	25.4	25,0	23,5	49.1	15,2	6.5	5.0	55.1
Type 1	21	20	17,6	17,6	6,3	7.2	4,6	13,0	3,7	1,5	0,9	11,5
2	19	22	18.1	30.6	3,3	1.2	4,0	14,1	5,8	1,6	2,6	20.6
3	5	10	3.2	8.4	2.1	1.5	1.9	1.3	1.5	0,3	0.7	5.9
4	16	16	11.9	13,6	8,1	9.6	4.6	7,3	1,4	2.5	0,2	9.5
5	31	13	21,8	11,6	5.6	5.5	8,4	13,4	2.8	0,6	0,6	7.6
Gebied: Melick	52	46	45,0	50.0	15,6	16.1	15.1	29.9	8.5	4,5	1,5	35,5
Odiliënberg	40	35	27,6	31.8	9.8	8.9	8.4	19.2	6.6	2,0	3.6	19.6
C - totaal	33	32	22.5	17.2	12,3	9.2	2.6	20.0	0.3	2.0	1,4	17,2 2)
D - totaal	15	17	5.4	6.8	4.3	5.0	0.6	4.8	-	-	-	6.8 2)
S - totaal	1	1	0.3	0,3	-	-	-	0.3	-	-	-	0,3

1) Als tuinbouwgewas.
2) Van 1 ha is jaar van aanplant niet bekend.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 26

Grasland (A+B-bedrijven)

Grootteklasse, bedrijfstype, deelgebied	Oppervlakte in ha				Opp. tijdelijk grasland in % van alle grasland		Opp. grasland per bedrijf met grasland	
	alle grasland		tijdel. grasland					
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	12	14	1	1	7	7	1.5	2,0
5 - < 10 ha	135	64	16	4	12	6	2,2	2,1
10 - < 15 ha	182	183	24	10	13	6	4,2	4,1
15 - < 20 ha	127	144	9	10	7	7	5,5	6.5
20 - < 40 ha	191	219	18	5	9	2	11,2	11,5
≥ 40 ha	143	208	13	39	9	19	17.9	20.8
Totaal	790	832	80	70	10	8	5.0	6.3
Type 1	109	133	15	29	14	22	3.8	5.3
2	64	74	5	3	8	4	3.0	3.5
3	15	36	3	2	19	7	3.9	2.6
4	347	394	27	23	8	6	7.5	9.6
5	254	195	29	12	11	6	4,3	6.1
Gebied: Melick	341	331	28	14	8	4	4.9	5.6
Odiliënberg	449	502	52	56	12	11	5.0	6.8

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 27

Rundveehouderij I

Omschrijving	Aantal bedrijven															
	totaal		met												zonder rundvee	
			grasland		melk-koeien		jongvee		weide-mestvee		grootvee-eenheden		jongvee en/of mestvee 1)			
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	17	15	8	7	4	1	2	2	2	3	7	7	1	3	12	11
5 - < 10 ha	63	37	60	30	46	13	45	12	31	13	58	29	8	9	9	15
10 - < 15 ha	46	50	43	45	42	33	39	30	29	31	43	44	1	11	3	6
15 - < 20 ha	24	24	23	22	20	16	18	14	19	17	23	21	2	4	2	4
20 - < 40 ha	17	19	17	19	17	11	15	10	16	19	17	19	-	8	-	-
≥ 40 ha	8	10	8	10	8	9	8	9	8	8	8	10	-	1	-	-
Totaal	175	155	159	133	137	83	127	77	105	91	156	130	12	36	26	36
Type 1	31	31	29	25	23	9	20	9	21	19	28	24	4	11	4	11
2	31	32	21	21	9	6	6	4	11	14	20	20	5	11	17	15
3	8	19	4	14	1	3	3	5	3	8	3	13	2	6	5	10
4	46	41	46	41	46	39	45	40	27	25	46	41	-	2	-	-
5	59	32	59	32	58	26	53	19	43	25	59	32	1	6	-	-
Gebied: Melick	76	65	70	59	62	38	59	38	34	32	68	56	4	13	10	14
Odiliënberg	99	90	89	74	75	45	68	39	71	59	88	74	8	23	16	22
C - totaal	72	69	44	39	13	7	15	7	15	13	34	32	13	11	46	51
D - totaal	42	42	28	25	8	3	7	3	9	15	21	22	7	15	27	24
S - totaal	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4

1) En geen melkkoeien.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 28

Rundveehouderij II

Omschrijving	Aantal melkkoeien				Stuks jongvee per 100 melkkoeien		Stuks mestvee per bedrijf 1)		Aantal grootveeëenheden			
	per bedrijf 1)		per 100 ha grasland 2)						per bedrijf 1)		per ha grasland 2)	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	2,5	3.0	139	100	60	233	5.5	7.0	3.6	3.4	2,52	1,87
5 - < 10 ha	4.2	5,2	170	196	97	99	3.7	10.6	6.6	6.9	2.89	3,20
10 - < 15 ha	6.6	7,6	156	170	101	129	5,6	7,9	12,1	12,7	2,87	3,07
15 - < 20 ha	8.4	11,3	137	150	95	84	7.2	15.9	14.6	20.6	2.64	3.01
20 - < 40 ha	11.6	18,1	104	134	119	119	14.1	22.2	27.1	31.1	2.41	2.71
≥ 40 ha	15.9	22,2	89	100	173	116	12.6	35.9	36.7	49.4	2.04	2,37
Totaal	7.1	10,8	129	138	112	113	7.2	15.2	13.0	17.7	2.57	2.78
Type 1	4.2	5.4	95	56	172	147	5.9	17.5	9.8	13.3	2.51	2.43
2	4,0	6.5	74	127	158	160	8,9	12.6	7.1	9,5	2.24	2.57
3	9.0	8,0	118	188	233	163	8.3	14.0	11.6	9,2	2.56	3.66
4	10,4	14,4	138	154	104	112	9.2	13.7	18.9	25.9	2,51	2.70
5	6,1	8,7	140	144	98	95	6.0	16.8	11.9	19.0	2.76	3.12
Gebied: Melick	8.3	11,2	157	162	108	116	5.7	12.3	13.3	16.3	2,68	2.79
Odiliënberg	6.1	10,5	107	122	116	110	7.9	16.8	12.7	18.8	2,48	2,78
C - totaal	2,7	1.9	107	126	129	208	9.7	9,3	5,0	3,6	1.80	1.26
D - totaal	2,6	1,7	159	87	152	160	3,7	4.7	3,3	2.8	2.60	2,14

1) Per bedrijf met de desbetreffende diersoorten.
2) Van de bedrijven met resp. melkkoeien en grootveeëenheden.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 29

Melkkoeien

Omschrijving	Aantal bedrijven met melkkoeien													
	totaal		met een aantal melkkoeien van											
			1 - < 5		5 - < 10		10 - < 15		15 - < 20		20 - < 30		30 - < 45	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	4	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 - < 10 ha	46	13	27	6	18	5	1	2	-	-	-	-	-	-
10 - < 15 ha	42	33	13	5	20	18	9	10	-	-	-	-	-	-
15 - < 20 ha	20	16	2	3	9	3	8	6	1	1	-	3	-	-
20 - < 40 ha	17	11	5	-	1	1	4	2	5	5	1	2	1	1
≥ 40 ha	8	9	1	2	1	-	1	1	3	1	2	2	-	3
Totaal	137	83	52	17	49	27	23	21	9	7	3	7	1	4
Type 1	23	9	18	4	3	3	-	1	2	1	-	-	-	-
2	9	6	6	3	2	2	1	-	-	-	-	1	-	-
3	1	3	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
4	46	39	7	3	14	12	16	12	5	3	3	5	1	4
5	58	26	21	6	29	10	6	6	2	3	-	1	-	-
Gebied: Melick	62	38	15	4	27	16	14	11	3	3	2	2	1	2
Odiliënberg	75	45	37	13	22	11	9	10	6	4	1	5	-	2
C - totaal	13	7	11	6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
D - totaal	8	3	7	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 30

Fokzeugen

Omschrijving	Aantal bedrijven ..... fokzeugen										Totaalaantal bedrijven met fokzeugen		Aantal fokzeugen per bedrijf 1)	
	1 t/m 9		10 t/m 19		20 t/m 29		30 t/m 39		≥ 40					
	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	1965	1970	1965	1970
A+B-bedrijven met alleen fokzeugen														
< 10 ha	9	6	-	2	-	-	-	-	-	1	9	9	3,0	18,3
10 - < 15 ha	7	6	3	1	-	-	-	-	-	-	10	7	6,2	7,0
15 - < 20 ha	3	2	-	1	-	2	-	1	-	-	3	6	6,0	19.0
≥ 20 ha	1	2	2	1	-	2	-	1	-	-	3	6	12,3	17,3
Totaal	20	16	5	5	-	4	-	2	-	1	25	28	5.8	15.4
Type 1, 2	5	8	1	-	-	1	-	-	-	-	6	9	6.3	6.4
3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	3	-	45.3
4	6	4	2	2	-	1	-	-	-	-	8	7	6.6	10,9
5	9	4	2	1	-	2	-	2	-	-	11	9	4,8	18,0
Gebied: Melick	9	7	2	1	-	-	-	-	-	1	11	9	4.8	16,8
Odiliënberg	11	9	3	4	-	4	-	2	-	-	14	19	6.5	14.8
A+B-bedrijven met fokzeugen + mestvarkens														
< 10 ha	18	6	2	1	3	2	2	-	-	5	25	14	10,0	23,4
10 - < 15 ha	15	12	2	-	2	3	-	2	-	2	19	19	7,0	14,3
15 - < 20 ha	6	1	4	4	3	1	1	3	-	-	14	9	13.1	22.3
≥ 20 ha	5	1	7	2	3	2	1	1	-	2	16	8	14,4	33,1
Totaal	44	20	15	7	11	8	4	6	-	9	74	50	10.8	21,3
Type 1, 2	9	6	5	3	1	2	2	-	-	2	17	13	11,5	20.8
3	-	-	-	-	3	2	2	2	-	6	5	10	27.8	39,5
4	12	5	2	2	-	1	-	-	-	-	14	8	4.6	9.4
5	23	9	8	2	7	3	-	4	-	1	38	19	10,4	17,1
Gebied: Melick	18	9	5	2	1	4	1	-	-	2	25	17	8,2	17,9
Odiliënberg	26	11	10	5	10	4	3	6	-	7	49	33	12,0	23,1
C - totaal	9	6	-	4	-	1	1	-	-	-	10	11	7,0	10.4
D - totaal	4	3	1	1	-	1	-	-	-	-	5	5	5,6	8,8

1) Met fokzeugen.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 31

Mestvarkens

Omschrijving	Aantal bedrijven met ..... mestvarkens										Totaalaantal bedrijven met mestvarkens		Aantal mestvarkens per bedrijf 1)	
	1 t/m 9		10 t/m 49		50 t/m 99		100 t/m 199		≥ 200					
	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	1965	1970	1965	1970
A+B-bedrijven met alleen mestvarkens														
< 10 ha	6	2	5	1	-	1	-	1	-	-	11	5	10	48
10 - < 15 ha	4	3	4	2	-	1	-	1	1	-	9	7	38	37
15 - < 20 ha	1	-	2	1	-	-	1	-	-	1	4	2	34	128
≥ 20 ha	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	3	2	29	18
Totaal	12	6	12	5	1	2	1	2	1	1	27	16	25	49
Type 1, 2	5	3	6	2	-	2	-	1	-	-	11	8	11	43
3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	248	120
4	5	2	3	2	1	-	-	-	-	-	9	4	16	12
5	2	1	3	1	-	-	1	-	-	1	6	3	28	92
Gebied: Melick	5	2	7	2	-	1	-	1	1	-	13	6	30	43
Odiliënberg	7	4	5	3	1	1	1	1	-	1	14	10	20	53
A+B-bedrijven met mestvarkens + fokzeugen														
< 10 ha	19	9	4	3	2	1	-	-		1	25	14	11	29
10 - < 15 ha	14	13	5	4	-	2	-	-	-	-	19	19	8	14
15 - < 20 ha	9	6	5	3	-	-	-	-	-	-	14	9	13	11
≥ 20 ha	10	5	4	2	2	1	-	-	-	-	16	8	15	22
Totaal	52	33	18	12	4	4	-	-	-	1	74	50	12	19
Type 1, 2	12	7	3	5	2	1	-	-	-	-	17	13	15	21
3	2	4	2	3	1	2	-	-	-	1	5	10	18	45
4	13	6	1	2	-	-	-	-	-	-	14	8	6	7
5	25	16	12	2	1	1	-	-	-	-	38	19	11	9
Gebied: Melick	17	9	8	7	-	1	-	-	-	-	25	17	9	16
Odiliënberg	35	24	10	5	4	3	-	-	-	1	49	33	13	20
C - totaal	17	11	3	3	5	2	1	2	1	-	27	18	33	28
D - totaal	8	7	1	1	-	-	-	-	-	-	9	8	4	6

1) Met mestvarkens.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 32

Leghennen

Omschrijving	Aantal bedrijven met ..... leghennen								Totaalaantal bedrijven met leghennen		Aantal leghennen per bedrijf 1)	
	50 t/m 499		500 t/m 999		1 000 t/m 2 499		≥ 2 500					
	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	1965	1970	1965	1970
A+B-bedrijven												
< 10 ha	29	4	3	3	3	2	-	1	35	10	283	908
10 - < 15 ha	23	9	1	-	2	1	-	1	26	11	300	653
15 - < 20 ha	11	3	2	-	-	-	-	-	13	3	261	100
≥ 20 ha	5	4	1	-	-	1	-	1	6	6	248	1 015
Totaal	68	20	7	3	5	4	-	3	80	30	283	755
Type 1	15	4	-	-	-	-	-	-	15	4	154	127
2	9	5	3	1	1	1	-	-	13	7	381	359
3	1	1	-	2	2	2	-	2	3	7	1 207	1 741
4	12	3	1	-	1	-	-	-	14	3	217	285
5	31	7	3	-	1	1	-	1	35	9	248	731
Gebied: Melick	23	2	2	1	3	2	-	1	28	6	335	1 240
Odiliënberg	45	18	5	2	2	2	-	2	52	24	254	634
C - totaal	6	4	1	-	-	1	-	-	7	5	194	404
D - totaal	10	1	-	-	-	-	-	-	10	1	75	150

1) Met 50 of meer leghennen.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 33

Standaardbedrijfseenheden 1968

Voornaamste gewassen	Eenheden per ha	Veehouderij	Eenheden per dier
Granen	3,0	Rundvee:	
Hakvruchten:		kalveren	0,7
pootaardappelen	9,0	jongvee	0,7
consumptieaardappelen	5,5	melkkoeien	2,5
fabrieksaardappelen	5,5	mestvee	0.8
voeraardappelen	5,5	dekstieren	1,25
suikerbieten	6,5	meststieren	0,8
		mestkalveren	0,4
Peulvruchten:			
conservenerwten	3,0	Varkens:	
bruine bonen	4,5	mestvarkens	0,16
veldbonen (+ wikken)	4,5	opfokzeugen	0,16
overige peulvruchten	4,5	fokzeugen	1,6
		beren	1,6
Vlas en zaden:			
ongerepeld vlas	3,5	Pluimvee:	
strovlas (+ lijnzaad)	3,5	hennen	0,02
vlas te velde verkocht	3,5	slachtkuikens	0,004
graszaad	4,5		
overige zaden	4,5	Schapen	0,25
Voedergewassen:			
voederbieten	6,5		
klaver en luzerne	2,5		
grasland	1,0		
Overige gewassen:			
asperges	17,0		
pit- en steenvruchten	20,0		

Bron: L.E.I.
Standaardbedrijfseenheden (s.b.e.) zijn verhoudingsgetallen voor de toegevoegde waarde in de verschillende produktierichtingen. Deze verhoudingsgetallen zijn gebaseerd op de hoogte van de netto-toegevoegde waarde op basis van factorkosten bij een moderne bedrijfsvoering volgens berekeningen van het L.E.I. in 1968.

De netto-toegevoegde waarde is gelijk gesteld aan de waarde van de prestaties van arbeid, kapitaal en grond, die per eenheid (ha, dier) benodigd zijn. Dat wil zeggen, dat de arbeid is ingerekend tegen de in 1968 geldende arbeidskosten (CAO-loon incl. sociale lasten), dat de rente over het geïnvesteerde vermogen is ingerekend tegen een rentevoet van 6% en dat voor de grond de nettopacht in rekening is gebracht.

Een bedrag van f. 25 000,- netto-toegevoegde waarde is vervolgens gelijk gesteld aan 100 eenheden. Voor deze eenheden is de benaming standaardbedrijfseenheden (s.b.e.) gekozen.

BIJLAGE 34

Samenstelling van de produktieomvang (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal standaard-bedrijfseenheden		Percentage standaardbedrijfseenheden voor							
			akkerbouw		tuinbouw		rundvee		veredeling	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	888	1 341	13	3	63	47	6	3	18	47
5 - < 10 ha	3 647	2 775	34	26	27	34	23	14	16	26
10 - < 15 ha	3 743	4 463	37	35	16	20	32	28	15	17
15 - < 20 ha	2 797	3 262	38	30	18	24	27	28	16	18
20 - < 40 ha	3 041	3 685	37	32	18	21	34	33	11	14
≥ 40 ha	2 246	3 304	44	40	17	19	31	33	8	8
Totaal	16 360	18 828	36	31	22	25	28	26	14	18
Type 1	3 151	3 046	52	56	19	15	18	19	10	10
2	3 187	4 542	17	17	66	66	9	8	9	9
3	663	2 268	22	15	13	12	11	9	54	64
4	4 233	4 866	38	33	6	9	49	52	7	6
5	5 126	4 106	39	34	10	11	31	30	20	25
Gebied: Melick	6 379	6 946	38	31	16	22	34	30	12	17
Odiliënberg	9 982	11 882	35	31	25	26	24	24	16	19

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 35

Produktieomvang per bedrijf, per ha en per arbeidskracht (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal bedrijven		Aantal standaardbedrijfseenheden per bedrijf totaal		bedrijf voor vered.		ha cultuurgrond totaal		ha cultuurgrond excl. vered.		vaste mannelijke arbeidskracht	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	17	15	52	89	10	42	16,4	34,3	13,4	18,3	49	84
5 - < 10 ha	63	37	58	75	9	19	7,5	9 7	6,2	7,2	50	65
10 - < 15 ha	46	50	81	89	12	15	6,8	7,4	5,8	6,1	63	76
15 - < 20 ha	24	24	117	136	19	24	6,8	7,8	5,7	6,4	74	102
20 - < 40 ha	17	19	179	194	20	27	6,1	6,7	5,4	5,8	89	142
≥ 40 ha	8	10	281	330	24	26	5,8	6,4	5,3	5,9	112	132
Totaal	175	155	93	121	13	22	6.9	7.8	5,9	6,4	68	94
Type 1	31	31	102	98	11	9	6,0	5,5	5,4	5,0	61	74
2	31	32	103	142	9	13	11.2	12,0	10,2	10,8	74	108
3	8	19	83	119	45	76	12,1	16,6	5.5	6,0	83	103
4	46	41	92	119	7	7	5,6	6,1	5,2	5,7	69	90
5	59	32	87	128	17	31	6,7	7,5	5,4	5,7	66	98
Gebied: Melick	76	65	84	107	10	18	6,5	7,5	5.8	6.2	65	86
Odiliënberg	99	90	101	132	16	25	7,1	8,0	6.0	6.5	69	99

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 36

Aantal A+B-bedrijven naar produktieomvang

Omschrijving	Aantal bedrijven															
			met een totaalaantal standaardbedrijfseenheden van													
	totaal		< 30		50 t/m 69		70 t/m 89		90 t/m 99		100 t/m 139		140 t/m 179		≥ 180	
	1965	1970	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70
< 5 ha	17	15	9	5	5	2	2	1	-	2	1	1	-	4	-	-
5 - < 10 ha	63	37	24	16	26	7	9	5	-	2	3	3	1	3	-	1
10 - < 15 ha	46	50	-	-	16	15	15	13	7	10	8	8	-	4	-	-
15 - < 20 ha	24	24	-	-	-	-	4	1	4	3	12	9	3	9	1	2
20 - < 40 ha	17	19	-	-	-	-	-	1	1	-	4	3	2	4	10	11
≥ 40 ha	8	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7	10
Totaal	175	155	33	21	47	24	30	21	12	17	28	24	7	24	18	24
Type 1	31	31	8	7	8	9	4	6	3	1	2	3	1	-	5	5
2	31	32	9	5	6	6	6	2	-	3	4	6	2	3	4	7
3	8	19	1	3	2	-	1	2	1	1	3	4	-	9	-	-
4	46	41	9	6	10	6	9	3	2	6	8	9	2	5	6	6
5	59	32	6	-	21	3	10	8	6	6	11	2	2	7	3	6
Gebied: Melick	76	65	17	11	26	11	10	12	9	7	5	13	2	5	7	6
Odiliënberg	99	90	16	10	21	13	20	9	3	10	23	11	5	19	11	18
Leeftijd: < 40 jr.	48	37	8	3	10	3	9	3	3	6	11	9	1	7	6	6
40 t/m 49 jr.	46	42	5	3	16	7	9	6	4	5	6	4	2	10	4	7
≥ 50 jr.: tot.	81	76	20	15	21	14	12	12	5	6	11	11	4	7	8	11
- met		20		1		2		1		-		4		4		8
- opv. onbekend		14		-		4		4		3		2		-		1
- zonder opvolger		42		14		8		7		3		5		3		2

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 37

Vaste mannelijke arbeidskrachten (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal vaste mannelijke arbeidskrachten									
	totaal		waarvan bedrijfshoofden		meewerkende zoons		ov. meew. gezinsl.		vreemde arbeidskr.	
	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970	1965	1970
< 5 ha	18	16	16	15	2	1	-	-	-	-
5 - < 10 ha	73	43	63	38	7	4	2	1	1	-
10 - < 15 ha	59	59	47	53	9	5	2	1	1	-
15 - < 20 ha	38	32	25	24	8	1	4	6	1	1
20 - < 40 ha	34	26	19	20	8	3	6	3	1	-
≥ 40 ha	20	25	10	12	6	8	1	1	3	4
Totaal	242	201	180	162	40	22	15	12	7	5
Type 1	52	41	33	31	13	7	3	1	3	2
2	43	42	33	36	7	3	-	2	3	1
3	8	22	8	19	-	3	-	-	-	-
4	61	54	47	42	5	4	9	6	-	2
5	78	42	59	34	15	5	3	3	1	-
Gebied: Melick	98	81	75	67	17	9	6	4	-	1
Odiliënberg	144	120	105	95	23	13	9	8	7	4

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 38

Arbeidsbezettingstypen (A+B-bedrijven)

Omschrijving	Aantal bedrijven totaal '65	'70	met als mannelijke arbeidsbezetting: één bedrijfshoofd: één bedrijfshoofd '65	'70	+ één meew. zoon 1) '65	'70	+ één familielid '65	'70	twee bedrijfshoofden '65	'70	overige typen '65	'70	Aant. vaste mannel. arbeidskrachten per bedr. '65	'70	Ha cultuurgrond per vaste mannel. arbeidskr. '65	'70
< 5 ha	17	15	16	14	-	1	-	-	-	-	1	-	1,06	1,06	3,0	2,4
5 - < 10 ha	63	37	52	31	6	3	2	1	1	1	2	1	1.16	1,16	6.7	6.7
10 - < 15 ha	46	50	33	40	8	5	1	1	2	3	2	1	1,18	1,18	9,3	10,3
15 - < 20 ha	24	24	13	16	2	1	4	6	1	-	4	1	1,58	1,33	10.8	13.1
20 - < 40 ha	17	19	4	12	2	3	4	3	2	1	5	-	2.00	1,36	14.7	21.1
≥ 40 ha	8	10	-	-	-	-	1	1	2	3	5	6	2.50	2.50	19.2	20.8
Totaal	175	155	118	113	18	13	12	12	8	8	19	9	1.38	1,30	9.9	12.0
Type 1	31	31	17	24	4	2	3	1	1	1	6	3	1.68	1.32	10,1	13,4
2	31	32	21	23	4	2	-	2	2	3	4	2	1.39	1.31	6.6	9,1
3	8	19	8	16	-	3	-	-	-	-	-	-	1.00	1.16	6.8	6,2
4	46	41	31	29	1	2	7	6	3	1	4	3	1.33	1.32	12.5	14.9
5	59	32	41	21	9	4	2	3	2	3	5	1	1,32	1,31	9,8	13,1
Gebied: Melick	76	65	55	49	8	7	4	4	2	3	7	2	1.29	1.25	10.0	11.5
Odiliënberg	99	90	63	64	10	6	8	8	6	5	12	7	1.45	1,33	9.8	12.4

1) Hierbij ook opgenomen de zoons, die medefirmant zijn.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 39

Leeftijd van de bedrijfshoofden

Omschrijving	Aantal bedrijfshoofden 1) in de leeftijdsklasse van ..... jaar																	
	totaal		< 30		30 - < 35		35 - < 40		40 - < 45		45 - < 50		50 - < 55		55 - < 60		60 - < 65		≥ 65	
	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70	'65	'70
A+B-bedrijven																				
< 5 ha	17	15	5	-	1	4	2	1	-	3	2	-	2	3	3	3	1	1	1	-
5 - < 10 ha	63	37	3	1	3	3	4	1	10	4	8	4	14	6	10	10	6	6	5	2
10 - < 15 ha	46	50	2	-	6	3	5	8	7	3	8	12	5	9	8	6	2	9	3	-
15 - < 20 ha	24	24	2	2	3	1	4	7	2	6	2	2	2	1	5	1	2	2	2	2
20 - < 40 ha	17	19	1	-	3	2	2	1	2	4	2	2	4	3	1	4	1	2	1	1
≥ 40 ha	8	10	-	-	1	-	1	3	1	1	2	1	-	2	1	-	-	1	2	2
Totaal	175	155	13	3	17	13	18	21	22	21	24	21	27	24	28	24	12	21	14	7
Type 1	31	31	1	1	3	1	5	2	4	4	2	5	4	5	4	7	1	4	7	2
2	31	32	5	1	2	3	2	2	2	3	6	2	6	7	3	6	3	5	2	3
3	8	19	1	-	1	4	1	1	1	3	-	3	2	2	1	4	1	2	-	-
4	46	41	4	1	6	3	4	8	6	5	10	7	10	7	2	5	1	3	3	2
5	59	32	2	-	5	2	6	8	9	6	6	4	5	3	18	2	6	7	2	-
Gebied: Melick	76	65	5	3	8	4	8	8	7	9	12	6	14	13	12	13	6	8	4	1
Odiliënberg	99	90	8	-	9	9	10	13	15	12	12	15	13	11	16	11	6	13	10	6
C-bedrijven																				
< 1 ha 2)	18	18	1	1	1	1	4	3	4	5	4	4	3	1	1	-	-	2	-	1
≥ 1 ha	54	51	-	1	4	2	3	5	12	3	8	12	7	9	8	4	6	9	6	6
D-bedrijven																				
< 1 ha 2)	9	13	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	8	10
≥ 1 ha	33	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	5	6	4	23	19
S-bedrijven ≥ 1 ha	4	4	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	1	-	1	1	-	1

1) Bij meer bedrijfshoofden is de leeftijd van de oudste opgenomen.
2) Inclusief zonder cultuurgrond.

Bron: Landbouwtellingformulieren.

BIJLAGE 40

Opvolgingssituatie 1970 (A+B-bedrijven)

Grootteklasse, bedrijfstype, deelgebied, bedrijfsomvang	Aant. bedrijven met een bedrijfshoofd van 50 jaar of ouder					
	totaal	met opvolger 1)	opvolging onbekend aantal	opvolging onbekend oppervlakte 2)	zonder opvolger aantal	zonder opvolger oppervlakte 2)
< 5 ha	7	1	-	-	6	17
5 - < 10 ha	24	2 (1)	3	27	19	137
10 - < 15 ha	24	6	10	123	8	93
15 - < 20 ha	6	2	-	-	4	71
≥ 20 ha	15	9 (2)	1	20	5	136
Totaal	76	20 (3)	14	170	42	454
Type 1	18	5 (2)	2	23	11	143
2	21	4 (1)	3	42	14	133
3	8	3	-	-	5	22
4	17	4	6	69	7	90
5	12	4	3	36	5	66
Gebied: Melick	35	6	7	80	22	250
Odiliënberg	41	14 (3)	7	90	20	204
< 50 s.b.e.	15	1 (1)	-	-	14	82
50 - < 70 s.b.e.	14	2	4	42	8	62
70 - < 80 s.b.e.	8	1	3	35	4	55
80 - < 90 s.b.e.	4	-	1	9	3	43
90 - < 100 s.b.e.	6	-	3	39	3	31
100 - < 140 s.b.e.	11	4	2	25	5	85
≥ 140 s.b.e.	18	12 (2)	1	20	5	96

1) Tussen haakjes ( ) bedrijven met ≥ 2 opvolgers, begrepen in het totaal.
2) Oppervlakte cultuurgrond in ha volgens Landbouwtelling mei 1970.

Bron: L.E.I. en zegslieden.